

တမ္မားချုပ်းငရေးစီးပွားရေး

ဦးသန

တက္ကသိလ်စိန်တင်

၁၁။ ကုလသမဂ္ဂသို့ မြန်မာသံအမတ်ကြီး

ဦးသန့်သည် ဝန်ကြီးချုပ်အတွင်းဝန်ရာထူးဖြင့် နိုင်ငံတကာသို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ဦးနာ္သားသည့် နိုင်ငံတိုင်းသို့ပင် ဦးသန့် လိုက်ပါခဲ့ရသည်။ ၁၉၅၂-ခုနှစ်က ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခဲ့ကြီးသို့ ဦးသန့်သည် မြန်မာ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ကိုခေါင်းဆောင်၍ တက်ရောက်ခဲ့ရသည်။ ဦးသန့်သည် ထိုစဉ်ကမှ အနောက်တိုင်း ဥရောပဝတ်စုကို ဝတ်ဆင်ခဲ့ဘူးပေသည်။ ကုလသမဂ္ဂသို့ ပထမဆုံး သွားရောက်ခဲ့ရသော ၁၉၅၂-ခုထိ ဥရောပဝတ်စုကို တစ်ခါ့မျှ မဝတ်ဆင်ခဲ့ပေ။ ထိုနှစ်က နိုင်ငံခြားသို့သွားရသေ့မည်ဆိုမှ အနောက် ဥရောပဝတ်စုကို ဝတ်ဆင်ရန် အခွင့်ကြုံတော့သည်။ မလွှဲမရှောင်သာ ဝတ်ရတော့သည်။

၁၉၅၂-ခုနှစ်တွင် ဦးသန့်သည် ဝင်ဒါမိယာရပ်ကျော်၌ * အိမ်တစ်လုံး ဆောက်လုပ်ခဲ့ပေသည်။ သို့သော် အိမ်တွင် ဦးသန့်မနေခဲ့ပေ။ အိမ်မှာ လှပတင့်မောသော တိုက်အိမ်တစ်လုံးပင်ဖြစ်သည်။ အဝါရောင်ဆေးသုတ်ထားသဖြင့် နေချင့်စဖွယ် သပ်ယပ်သန့်ရှင်းသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ထိုအိမ်ကို နိုင်ငံခြားသားတစ်ဦးအား အနားတင်ခဲ့လေသည်။

၁၉၅၁-ခုနှစ်က ဦးသန့်သည် အက်လန်နိုင်ငံသို့ ရောက်ခဲ့ပြီး စာရေးဆရာကြီး မောရစ်ကောလစ်နှင့် တွေ့ဆုံးခွင့်ရခဲ့သည်။ မောရစ်ကောလစ်မှာ နေဝင်ဘုရင်များ၊ ယိုးဒယားရိုက်စသော စာအုပ်များကို ရေး၍ နာမည်ကြီးခဲ့သော စာရေးဆရာကြီးဖြစ်သည်။ မြန်မာ နိုင်ငံတွင် အရေးပိုင်အဖြစ် နှစ်ပေါင်းများစွာ အမှုထမ်းခဲ့ရာမှ ရရှိသော ဗဟိုသုတေသနဖြင့် ယင်းစာအုပ်များအပါအဝင်

* ယခုသံလွှင်လမ်း

စာအပ်များစွာ ရေးသားခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ စာပေကို မြတ်နိုင်းခင်တွယ်သော ဦးသန့်သည် မောရစ်ကောလစ်ကို တွေ့ဆုံးခြင်းဖြင့် များစွာ ဝမ်းသာပိတ် ဖြစ်မိခဲ့၏။

ဦးသန့်သည် ဦးနှစ်ခရီးစဉ်တွင် လိုက်ပါခဲ့ရခြင်းဖြင့် နိုင်ငံခေါင်းဆောင် အများနှင့်လည်း သိကျေမ်းခင်မင်ခဲ့ရပေသည်။ ဆိုပို့ယက်ရရှားသို့ ၁၉၅၄-ခုနှစ်က ဦးသန့်ရောက်ခဲ့ပြီး ထိစဉ်က ဝန်ကြီးချုပ်မဖြစ်သေးသော ခေါင်းဆောင်ကြီး ခရာရက်နှင့် ခင်မင်ခဲ့ရသည်။ ခရာရက်မှာ ဆိုပို့ယက် ကွန်မြားနှစ် ပါတီ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်သာ ဖြစ်သည်။ ဦးသန့်သည် တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဆိုပို့ယက်ကွန်မြားနှစ်ပါတီ ခေါင်းဆောင်များဖြစ်သော လိုပို့နှစ် ဘရက်ဇူးက်နှင့် အလက်မိကိုဆိုကင်တို့ကိုလည်း တွေ့ဆုံးရပြီး ရင်းနှီးခင်မင် မှ ရရှိခဲ့၏။

ဘရက်ဇူးက်မှာ နောင်အခါတွင် ကွန်မြားနှစ်ပါတီ အတွင်းရေးမှူးချုပ် ဖြစ်နေပြီး ကိုဆိုကင်မှာ ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်နေပေပြီ။ ဦးသန့်၏ တရာတ်ပြည် ခရီးစဉ်တွင် ဦးသန့်သည် တရာတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ ခေါင်းဆောင်များ ဖြစ်ကြသော မော်စီတုံးနှင့် ချုပ်အင်လိုင်းတို့ကို တွေ့ဆုံးသိကျေမ်းခဲ့ရ၏။ ထိုနှစ် (၁၉၅၄-ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ)တွင်ပင် ဦးသန့်သည် မြောက်ပို့ယက်နမ် ဟန်ပိုင်းမြှုံးတော်သို့ ဦးနှစ်အတူ ရောက်ရှိခဲ့သေးသည်။ ခေါင်းဆောင်ကြီးဟိုချိမင်းကို ဦးသန့် ခင်မင်သိကျေမ်းခဲ့ရသည်။ ဦးသန့်သည် ၁၉၅၅-ခုနှစ်တွင် အစွဲရေးပြည်သူလူထုက မြန်မာနိုင်ငံမှ သည်သည်များ၏ အဝတ် အစားများကို ကိုင်ကြည့်ရန် တိုးတွေ့လာကြပုံ၊ ခင်မင်စွာနှုတ်ခွန်းဆက်ကြပုံ များကို ထိုနှစ် စက်တင်ဘာလ ဂါဒီယံမဂ္ဂဇင်းတွင် ဆောင်းပါးရေးခဲ့လေသည်။

နိုင်ငံတော် ချုပ်ကြည်ရေးအရ မြန်မာနိုင်ငံသို့ အပြန်အလှန်သော့ ဖြင့် ဆိုပို့ယက်မှ ဘူးကုန်၊ ခရာရက်စသော ခေါင်းဆောင်များ၊ တရာတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံမှ ချုပ်အင်လိုင်း၊ မြောက်ပို့ယက်နမ်မှ ဟိုချိမင်း၊ အီနှီးယ မှ နေရား၊ ယူဂျားဆလပ်နိုင်ငံမှ တီးတိုး၊ အမေရိကန်မှ ရစ်ချုတ်နှစ်ဆင်၊ ဒါးလက်စ်၊ စတိုင်ဆင်စသော ခေါင်းဆောင်ကြီးများသည် လာရောက်

လည်ပတ်ကြလေသည်။ ဦးသန့်အနေဖြင့် မိတ်ဆွေသို့ဟာများကို ခင်မင်ရင်းနှီးစွာဖြင့် ပြန်လည်ပြုစုစည်ခဲ့ရပေသည်။ ၁၉၅၆-ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီး ပြီးခဲ့သောအခါ ဦးနံသည် ဖဆပလ္လာက္ခာရာထူးတွင်နေပြီး ဦးဗော်ကို ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူး လွှဲပေးလေသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်အပြောင်းအလွှဲဖြစ်သွားသော်လည်း ဦးသန့်သည် ဝန်ကြီးချုပ်အတွင်းဝန်အဖြစ်ပင် ဆက်လက်၍ လုပ်ကိုင်နေပေသည်။

ဦးဗော်သည် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်ဖြင့် အီနိုယ်နိုင်ငံ ဘုံဘေးမြို့၊ ဆိုရယ်လစ်ကွန်ဖရင့်သို့လည်းကောင်း၊ နယူးဒေလီမြို့၊ ကိုလဲဘိုကွန်ဖရင့်သို့ လည်းကောင်း သွားရောက်ရသောအခါ ဦးသန့်သည် ဝန်ကြီးချုပ်၏ အတွင်းဘန်အဖြစ် လိုက်ပါရပြန်လေသည်။ ၁၉၅၇-ခုနှစ်တွင် ဦးသန့်အား ကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ အမြှတန်းသံအမတ်ကြီးအဖြစ် ဦးနက ခန့်ထားလိုက်လေသည်။ ဦးသန့်က ယင်းရာထူးကို မပြင်းမပယ်ဘဲလက်ခဲ့လေ၏။

ဦးသန့်၏နေ့်နေ့် ဒေါ်သိန်းတင်မှာ နိုင်ငံရပ်ခြားသို့ မသွားလိုလှပေ...။ သို့သော် ခင်ပွန်းဖြစ်သူသွားလျှင် ဘယ်သွားသွားလိုက်မည်ဟု စိတ်ပိုင်းဖြတ်ထားသူလည်း ဖြစ်ပေသည်။ ဦးသန့်အနေဖြင့် နိုင်ငံရပ်ခြားသို့ သွားရောက်တာဝန်ထမ်းရမည်ကို သံဘောကျပေးပေသည်။ ဒေါ်သိန်းတင်၏ ကျေန်းမာရေးအခြေအနေမှာ များစွာမကောင်းလှ၊ အားနည်းလျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်သိန်းတင်ကို နိုင်ငံခြားမှ သမားကောင်း ဆရာကောင်းများဖြင့် ကုသမည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံခြားသို့သွားနေခြင်းဖြင့် မိမိသားသမီးများ၏ ပညာရေးကျေန်းမာရေးတို့ကို ကိုယ်ဖိုင်ဖို့စုစုရန် အချိန်ရမည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာကား ဦးနခေါ်သံကို နာခံ၍ အချိန်မအား ဖြစ်နေခဲ့ရသည်မဟုတ်ပါလား...။

ဦးသန့်အနေဖြင့် ရန်ကုန်တွင် ဆက်လက်နေထိုင်ရန်လည်း စိတ်ကုန်သလောက် ရှိနေပါချေပြီ။ ဖဆပလ္လာကြီး နှစ်ခြမ်းကွဲတော့မည်။ အဖွဲ့အတွင်းပုံတ်ခတ်ပြင်းခဲ့သံများမှာ နားကွဲလုမတတ်။ ဦးနတို့က တစ်ဖက်၊ ဦးဗော်တို့က တစ်ဖက်၊ အစိပ်စိပ်ကွဲအက်နေသော သည်အဖွဲ့ကြီးကို ဦးသန့်မကြည်ရက်။ ဦးသန့်သည် ပါတီနိုင်ငံရေးကို မူလကတည်းကပင် စိတ်ဝင်စားသုတစ်ယောက် မဟုတ်ခဲ့ခြင်းကြောင့်လည်း ယခုကဲ့သို့ အာဏာလုရန်

ဆောက် တိုးကြမည့်အဖြစ်ကို မရှုစိမ့် မရှုရက်ပါပေ။ ဖဆပလကြီးကဲလျှင် လည်း ဘယ်ဘက်ကိုမှ လိုက်ပါရန် ဆန္ဒမရှိ၊ ဤသို့သောအမြိတွင် နိုင်ငံခြားသွားနေသည်ကမှ နားအေးပါးအေးရှိသည်။ စိတ်ချမ်းသာပေါ်းမည်။

ဦးသန့်မရှိသောအခါမှပင် ဦးသန့်၏တန်ဖိုးကို ပိုမို၍သိရှိကြရလေ တော့သည်။ ဦးသန့်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနှုန်း အတွင်းဝန်ရာထူးအတွက် ပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးကို ခန့်ထားရန် ရွှေးချယ်ခဲ့သည်။ ယင်းတို့တွင် J-ဦးမှာ ရာထူးကို ငြင်းပယ်သွား၏။ ကျွန်တစ်ဦးမှာလည်း လအနည်းငယ်သာ ထမ်းဆောင်ပြီး တာဝန်မှနဲ့တိုက်သွားလေတော့သည်။

ဦးသန့် သည် စနီးဖြစ်သူ ဒေါ်သိန်းတင်၊ သမီးအေးအေးသန့်၊ သားတင်မောင်သန့်၊ တို့နှင့်အတူ မင်္ဂလာဒုံးလေဆိပ်မှ ပီအောအောလေယာဉ်ဖြင့် အမောဂိုကန်နိုင်ငံ နယူးယောက်မြို့သို့ ထွက်လာခဲ့သည်။

လေယာဉ်ပေါ်သို့ အတက်တွင် မိမိအား အစဉ်အမြဲ အားကိုးချစ်ခင် ခဲ့ကြသော ဦးခန်း၊ ဦးသောင်း၊ ဦးတင်မောင်စသော ညိုင်ယ်သုံးဦးနှင့် မိခင်ကြီး ဒေါ်နှုန်းသောင်၊ နိုင်ငံခြားရေးဌာနအရာရှိများ၊ ပြန်ကြားရေးဌာန၊ ဝန်ကြီးချုပ်ရုံး အမှုထမ်းအရာထမ်းများအား လက်ပြန္တ်ဆက်ခဲ့၏။ အမိမြေကိုချုပ် အလုမ်းကွာဝေးလှသော ခရီးစဉ်ကို စတင်ခဲ့ပေပြီ။ လမ်းခရီးတွင် လေယာဉ်ခရီးကို မနှစ်သက်သော ဒေါ်သိန်းတင်မှာ အိပ်၍မရပေ။ သားနှင့် သမီးတို့မှာလည်း စိတ်တက်ကြွဲလုပ်ရှားနေကြ၏။ ဦးသန့် ကိုယ်တိုင်ပင် လေယာဉ်ခရီးသွားနေကျဖြစ်သော်လည်း ကောင်းစွာအိပ်နိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။

နယူးယောက်မြို့တော်မှာ လူဦးရေအလွန်ထဲထပ်ပြီး ဘူညာသော မြို့တော်ကြီးဖြစ်သည်။ ဦးသန့်တို့ မိသားစုသည် နယူးယောက်မြို့တွင် များစွာ အခက်အခဲမရှိလှပေ။ သားနှင့် သမီး၊ ဦးသန့်တို့ သုံးဦးမှာ အင်္ဂလာ ဘာသာကို ကျွမ်းကျင်စွာ ပြောနိုင်ကြသည်ဖြစ်၍ ဘာသာစကား အပြော အဆိုလည်း မခက်ခဲလှု။

ဦးသန့်တို့မိသားစုသည် နယူးယောက်မြို့တော် အရှေ့ ၇၂-လမ်းတွင်

အိမ်ရှားနေကြသည်။ ကမ္ဘာကုလသမဂ္ဂရောက် မြန်မာအမြတ်များ ကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့များ အမူထမ်းအရာထမ်းနည်းသလောက်ပင် အလွန်လည်း အလုပ်များ သည်။ ကမ္ဘာကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီး၏ အထွေထွေညီလာခံတွင် အဖွဲ့ကြီး ၇-ဖွဲ့ ရှိလေသည်။ ထိုအဖွဲ့တိုင်းတွင် နိုင်ငံများ အလုပ်ကျပါဝင်ရလေသည်။ ဦးသန့်နှင့် ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့၏ တာဝန်များ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောဆန္ဒကို ကုလသမဂ္ဂတွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား အသိပေး ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုပြင် မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်းကို အမေရိကန် နိုင်ငံသားများ ပိုမိုနားလည်ကြပါစေရန်လည်း ကြီးစားရသေးသည်။ ဦးသန့် သည် ကုလသမဂ္ဂရောက် မြန်မာသံအမတ်ကြီးတစ်ယောက်အဖြစ်ဖြင့် အမေရိကန် တက္ကသိလ်များသို့သွားရောက်၍ မိန့်ခွန်းပြောရင်း မြန်မာအကြောင်းကို သိကြားစေခဲ့သည်။ ကုလသမဂ္ဂရောက် မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့များ အမြတ်များ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဆက်သွယ်၍ ဈေးနှင့်ကြားလွှာများလို တောင်းခံခြင်း အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ တစ်ခါတရံတွင် ဦးသန့်သည် ကိုယ်ပိုင်စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဆောင်ရွက်လိုက်ရသည်များလည်း ရှိပေသည်။

၁၉၅၈-ခုနှစ်တွင် ဖဆပလနှစ်ခြမ်းကဲပြီးနောက် တိုင်းပြည်အခြေ အနေကို ထိန်းသိမ်းရန် ပိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝါး၏ အီမံစောင့်အစိုးရအဖွဲ့ တက်ရောက်လာ၏။ ပိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝါးသည် ကုလသမဂ္ဂ မြန်မာကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့ကို ပြောင်းလဲခြင်းမပြုပေ။ မူလအတိုင်း ဆက်လက်ခန့်ထားလေသည်။ ဦးသန့်သည် ကုလသမဂ္ဂနိုင်ငံအသီးသီး၏ ခေါင်းဆောင်အတော်များများနှင့် ဆက်ဆံရသောအခါ မလိုလား မနှစ်မြို့ဖွယ်သောလူများကို တွေ့ရလေ သည်။ ဦးသန့်သုယ်စဉ်က နိုင်ငံရေးသမားဆုံးသော လူတစ်စုကို ကြည့်၍မရ ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်။ ယခု ကုလသမဂ္ဂတွင် နိုင်ငံခေါင်းဆောင်ဆိုသော လူတစ်စု ၏ ပြုမှုနေထိုင်ပြောဆိုပုံများကို ကြည့်ပြီး အားမရ၊ မကျေနပ်ဖြစ်မဲခဲ့သည်။ ၁၉၅၈-ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလက နယူးယောက်မြို့တော်၌ ကျင်းပသော ဟောပြောပွဲတစ်ခုတွင် ဦးသန့်က ပါးစပ်ပြောပြီး လက်ကမပါသော နိုင်ငံ ခေါင်းဆောင်အချို့၏ မလိုလားဘွယ်ရာ ပြုမှုဆောင်ရွက်မှုများအား ပြစ်တင်စကားပြောခဲ့ပေသည်။

ဦးသန့်မှာ ကျောင်းဆရာတစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့် ဘဝခရီးကို အချိန် ထော်တော်ကြာ လျောာက်ခဲ့ရသူဖြစ်လေသည်။ သည်ခရီး၌ မိမိ ပြောချင်သည်ကို လွတ်လပ်စွာပြောခဲ့သည်။ မိမိရေးချင်သည်ကို စိတ်တိုင်းကျ ရေးသားခုင့် ရှုခဲ့သည်။ သို့သော ယခုကား ယခင်နှင့်မတူတော့ပေ။ ဦးသန့်မှာ ကမ္မာ ကုလသရှုအဖွဲ့ချုပ်ရောက် သံတမန်တစ်ဦး ဖြစ်နေပေပြီ။ စကားပြောရာတွင် သံတမန်တို့ ထုံးစံ၊ အရိပ်သုံးပါးကို ဆင်ခြင်ညိုနှင့်၍ ပြောရသည့်အခါ ရောက်နေခဲ့သည်။ ၁၉၆၀-ပြည့်နှစ် ဦးနှုံး ပထစအစိုးရအဖွဲ့ တက်ရောက် လာပြန်သော ဦးသန့်ကိုပင် ကမ္မာကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ မြန်မာသံအမတ်ကြီးအဖြစ် ဆက်လက်၍ ခန့်ထားခဲ့လေသည်။ ယခုအခါတွင် ဦးသန့်သည် အာရုံ အာဖရိက အပ်စအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး ဖြစ်နေသည်။ ကုလသမဂ္ဂရန်ပုံငွေ တိုးပွားရေး အဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်နေရသည်။ အယ်လ်ကျိုးရီးယား လွတ်လပ်ရေး ကော်မီတိဝင်အဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိ၏။ ဦးသန့်ကို ကုလသမဂ္ဂရောက် နိုင်ငံပေါင်းစုံမှ ကိုယ်စားလှယ်အများကပင် ခင်မင်လေးစားကြသည်။ ဦးသန့်ကို ချစ်ခင်လေးစား လူသီများနေကြခြင်းအတွက် အမိက အကြောင်းရင်းကိုရှာသော ဦးသန့်၏ ဖော်ရွှေသောအပြီးနှင့် ခင်မင်နှစ်လို့ ဖွယ်သော အမျာအရာသည် အကြောင်းတစ်ချက်ဖြစ်လေသည်။

ပြသုနာတိုင်းကိုယ်ဖိရင်ဖိဆောင်ရွက်ဖြေရှင်းလေ့ရှိသော ဦးသန္တ၏
အမှုအကျင့်သည်လည်း ဘူ.ကို လူချစ်လူခင်ပါစေသည် ဒုတိယအကြောင်း
ရင်း ဖြစ်ပေ၏။ ဦးသန္တသည် အလွန်လည်း အာဝဇ္ဇာန်းရွင်သူဖြစ်၏။ နိုင်ငံ
တကာရေးရာများကို ဖြေရှင်းဆွေးနွေးနေသည့်အခါတွင် ကြားနာရသူ
ပျော်ရှိနှင့် စေမည့် မိန့်ခွန်းရည်ကြီးတွေကို သူမပြော။ ဟာသည်၏
ရွင်ရွင်ဖြင့်ပင် တိတိနှင့် ပြတ်ပြတ် စကားပြောလေ့ရှိသည်။ ဤသည်ကပင်
မြန်မာနိုင်ငံမှ ကုလသမဂ္ဂသံအမတ်ကြီး ဦးသန္တသည် လူသီများ၏ ထင်ရှား
လာခြင်းအတွက် အကြောင်းရင်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

၁၉၆၁-ခုနှစ်တွင် ဦးသန့်သည် ထိစ်္က ၀နံကြီးချုပ်ဖြစ်သူ ဦးနှစ်းအတူ ယဉ်စလပ်နိုင်ငံ ဘဲကရိတ်မြို့တော်ဗျားပသည် ဘက်မလိုက် နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ခဲ့ရသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဦးသန့်

ရေးသားသော ပြည်တော်သာခရီးအမည်ရှိ စာအုပ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထူး
ဝေနေပြီဖြစ်၍ ယင်းစာအုပ်ကို မြန်မာနိုင်ငံရှိ တက္ကသိလ်များ၊ ကျောင်းများ
သို့ မြန်မာနိုင်ငံ ဘာသာပြန်စာပေအသင်း (စာပေမြန်)မှ ဖြန့်ဝေခဲ့ပြီး
ဖြစ်နေပြီ။

* * *

၁၂။ ဦးသန့်၏ ပြည်တော်သာခရီး

ပြည်တော်သာခရီးစာအပ်ကို ပြုစရာတွင် ဦးသန့်၏ အသီသမှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လွတ်လပ်ရေးနှင့် အမျိုးသားစည်းလုံးမှူ ကြိုးပမ်းချက်ကို မပို မလိုပင် မြန်မာလူထုထဲ တင်ပြရန် ဖြစ်ပေသည်။ အမှန်ဆိုလျှင် ပြည် ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၄၈-ခု၊ ၅နှစ်ဝါရီလ ၄-ရက်နေ့မှစ၍ အချုပ် အချာ အာဏာပိုင်နိုင်ငံ ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှူ သမိုင်းကို ပြုစရားသားထားသော စာအပ်မရှိခဲ့သေးပေ။ ယင်းအဖြစ်ကို ဦးသန့်က သတိပြုမိသည်။ ဦးသန့်သည် လိုအပ်နေသော စာအပ်တစ်အပ်ကို ပြုစလိုစိတ် ရှိနေ၏။ ထိုသို့ ဆန္ဒဖြစ်ပေါ်နေချိန်တွင် ထိုစဉ်က ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်ခဲ့သူ ဦးသန့်မိတ်ဆွေ ဦးနာက ပစ္စာဗုံးမြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းသော့ သက်ရောက်သော မြန်မာကြိုးပမ်းမှူမှတ်တမ်း ကျမ်းတစ်စောင် ရေးသားပြုရန် အကြံပေး ညွှန်ကြားခဲ့လေသည်။

ဦးသန့်သည် ဤစာအပ်ကို ပြုရန်အတွက် ကိုးကားဖွယ် စာရွက် စာတမ်းများ၊ ပုံနှိပ်ပြီးစာအပ်များ၊ မိန့်ခွဲန်းများ၊ အစိရင်ခဲ့စာများကို ရရှိနိုင် သမျှ စာဆောင်းပြီးလျှင် အလုပ်မှုအားလပ်ချိန်များတွင် ပြည်တော်သာခရီး အမည်ရှိ ထိုစာအပ်ကို အပတ်တကုတ် ကြီးစားရေးသားလာခဲ့ပေသည်။ ၁၉၅၄ ခုနှစ် အလယ်ခန့်တွင် ဦးသန့်သည် ယင်းစာအပ် ပထမတွဲကို ရေးသားပြီးစီးခဲ့၏။ လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှူနှင့် တော်လှန်ရေးဆောင်ရွက်မှုး လုပ်ငန်းကြီးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော နိုင်ငံခေါင်းဆောင်အချို့တို့အား စာမျက်တင်ပြခဲ့သည်။ ၁၉၅၄ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းများတွင် ဦးသန့်သည် အစိုးရ တာဝန်ဖြင့် နိုင်ငံတကာသို့ လုညွှန်လည်ခဲ့ပြီးနောက် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်ရောက် သောအခါ့၌ ပြည်တော်သာခရီး ခုတိယပိုင်းစာအပ်ကို ဆက်လှက်၍ ရေးသား ခဲ့လေသည်။

ယင်းစာအပ် ဒုတိယတွဲကို ၁၉၅၆-ခုနှစ်တွင် ရေးသား၏ ပြီးစီးခဲ့၏၊ တတိယတွဲကို ဦးသန့်ဆက်လက်ရေးသားနေစဉ်မှာပင် နယူးရောက်မြို့တော်ရှိ ကမ္ဘာကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ မြန်မာသံအမတ်ကြီးအဖြစ် ခန့်ထားခြင်း ခံရသော ကြောင့် ကုလသမဂ္ဂလုပ်ငန်းများကိုလည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ ဟောပြာအသံလွှင့်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်နေခိုက်တွင် အားလုံး အားသလို ထိစာအပ် တတိယတွဲကို ရေးသားခဲ့၏။ ၁၉၅၈-ခုနှစ် မကုန်မီ တတိယတွဲကို ရေးသားပြီးစီးခဲ့ပေ၏။ ဦးသန့်၏ “ပြည့်တော်သာခရီး” စာအပ်၏ စကားပလွှင့်၌ ဤသို့ ဖော်ပြထား၏။

“**ဤပြည့်တော်သာခရီး** အမည်ရှိသောကျမ်းကို ပြုစု ရေးသားရာ၌ ဗမ္ဗာကြီးပမ်းမူ လုပ်ငန်းကြီးတစ်ရပ်လုံးကို တိတိ ကျကျ ပြည့်ပြည့်စုစု တင်ပြရန် မဖြစ်နိုင်သည်ကို ဝန်ခံပါသည်။

“ထိုသို့ ပြည့်စုစု ပြုစုနိုင်ရန်အကွက် နိုင်ငံကြီးများတွင် တွေ့နှင့်သော စာပေစာဆောင်းမူ၍ ရှာဖွေရန် လွယ်ကူသည့် စေတ်စာကြည့်တိုက် စသည်များ၊ ငြားနာသီးသီးနှင့် မပြတ်ဆက်သွယ်၍ အချက်အလက်ဖလှယ် မူများ၊ စိုင်းဝန်းကျည်ရှာဖွေပေးမည့် သုတေသီများ အပြည့် အစုနှင့် ဆောင်စွက်မှသာလျှင် ပြီးမောက်အောင်မြင်နိုင်မည်ဟု ရှိသားစွာ ယုံကြည်ပါသည်။

“ထိုကြောင့် ဤကျမ်းတွင် အကြောင်းအရာများ အပို အလိုက်ခဲ့သော် အချက်အလက်များအပေါ်၌ မို၍ အခိုပ္ပာယ် ကောက်ရာ၌ ချွေတ်ယွင်းခဲ့သော် စာရေးသူ၏ တာဝန်လုံးလုံး သာ ဖြစ်ပါသည်” စသဖြင့် ရေးသားထားခဲ့၏။ စာရေးသူ၏ အာသီသကို ဖော်ပြရနှင့် ယင်းစကားပလွှင့်၌ ဦးသန့်က ဤသို့ ရေးသားခဲ့၏။ “**ဤကျမ်းကို ပြုစုရာ၌ တစ်ခုတည်း** သော အာသီသမှာ ဗမ္ဗာကြီးပမ်းမူ လုပ်ငန်းကြီးကို မပိုမလို မြန်မာပြည်သူလူထုကြီး ရှုံးမောက်သို့ တင်ပြရန် ဖြစ်ပါ

သည်။ ထိုသို့ ကြီးပမ်းမှုကြီး၏ အာနိသင်ကို ကောင်းစွာ သဘောကျလျက် ပမားပန်းတိုင်ကိုလည်း မျက်ခြည်မပြတ် ကြည့်ရနိုင်ကြပါရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိပါသည်။

ထိုသို့ ကြီးပမ်းမှု၏ အာနိသင်ကိုလည်းကောင်း၊ ပန်းတိုင်၏ သဘာဝကိုလည်းကောင်း၊ ကောင်းစွာ သဘော ပေါက်နိုင်ကြလျှင် စည်းလုံးမှု၏ အင်အားနှင့် မှန်ကန်သော ဝါဒ၏ ဆွဲဆောင်မှုအင်အားတို့ကို သဘောပေါက်နိုင်ကြပေ မည်။ ဤကျမ်းကို ဖတ်ရှုသူတို့သည် ထိုကဲ့သို့ သဘောပေါက် လာကြလျှင် စာရေးသူ၏ အစိက ရည်ရွယ်ချက်သည် ပြည့်ဝ အောင်မြင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဦးသန့်၏ ပြည်တော်သာခရီး စာအုပ်ကြီးမှာ ပထာမတွဲ၊ ခုတိယတွဲ၊ တတိယတွဲဟု သုံးတွဲရှိသည့်အနက် ပထာမတွဲတွင် မြန်မာလွှတ်လပ်ရေး၊ ဆုံးရွှေးသည်မှ လွှတ်လပ်ရေးပြန်ရရှိသော ၁၉၄၈-ခုနှစ်အထိ ဆက်စပ်ရေး ထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

ပြည်တော်သာခရီး ပထာမတွဲတွင် လွှတ်လပ်ရေး ဆုံးရွှေးမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဗျိုးချစ်မြန်မာတို့ ဦးဆွေးဆံမြေး၊ တော်လှန်ခုခံကြသည်ကိုလည်းကောင်း၊ လျှောက်သာကျန်စေ အလုံမလုံစေရခိုသော စီတ်ဓာတ်ကို ထင်ရှားစွာ ပြုခဲ့ ကြပုကိုလည်းကောင်း ဦးသန့်သည် အောက်ပါအတိုင်း စာဖတ်သူများ၊ စီတ်ဓာတ်အားမှာန် တက်ကြဖွယ်ရာ ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

ပါတော်မှုနှင့် တော်လှန်ရေးများ၊

၁၈၈၅-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၃၀-ရက်နေ့၊ မြန်မာ သက္ကရာဇ်ရာမှ ၁၂၄၇-ခုနှစ် တန်ဆောင်မှန်းလပြည့်ကော် ၈-ရက် နေ့တွင် အက်လိပ် အရာရှိတို့သည် သီပေါ်မင်း၊ မိဖုရားနှစ်ပါးနှင့် အချို့ မှူးကြီးမတ်ကြီးများကိုပါ ဖမ်းယူသွား၍ ရန်ကုန်မှ တဆင့် မဒေဝပ်၊ ယင်းမှ ဘုံဘိုင်နှယ် ရတနာဂါရိသို့ ဆောင်ယူ

သွားကြလေသည်။ ဤသို့သော အဖြစ်အပျက်များဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ တရာမ်းလုံးသည် ပြီတိသွေးအစိုးရ လက်အောက်သို့ ကျရောက်ခဲ့ရလေသည်။ ထိနေ့မှစ၍ မြန်မာတို့သည် ထိုးသွေး၊ နှစ်းသွေး၊ မြို့သွေးသူညာ၊ သွေးသုံးဝငောက်ကြီးနှင့် ရင်ဆိုင် ခဲ့ရ၏။ ထိုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် “အသွေးပြေကေရိ ဘုရင်မကြီး၏ အလိုတော်အရ အိန္ဒိယဘုရင်ခံချုပ်နှင့် ဂေါ်ဝနာ ဂျင်နှစ်မားကြီးက အခါအားလျော့စွာ အထူးခန့်အပ်သော အမူထမ်း အရာထမ်းတို့ဖြင့် စိစဉ်အုပ်ချုပ်မည့်” အသွေးပြေကေရိဘုရင်မကြီး၏ အာဏာစက်ကျရောက်ရာ နယ်ပယ်များ တွင် အကျိုးဝင်သော နယ်ပယ်တစ်ခုအဖြစ် ပြောင်းလဲ ကျရောက်ရလေတော့သည်။

ထိုစဉ်အခါက ပြီတိသွေးနိုင်ငံတွင် ပိတိရိယဘုရင်မ အုပ်စိုးလျက်ရှိ၏။ လက်နက်အင်အားချင်းမမျှသဖြင့် အရှုံးပေးလိုက်ကြရသော်လည်း မြန်မာတို့သည် အံကြိတ်၍သာ ခံကြရာ စိတ်တွင်ကား အနိုင်မခံ အရှုံးမပေးကြချေ၊ ဆုံးရှုံးသွားသော လွတ်လပ်ရေးကိုသာ ပြန်လည်၍ အရပူရန် အမျိုးမျိုး အဖို့ဖို့ ကြိုးစားခဲ့ကြရလေသည်။

နိုင်ငံအနုံအပြားပင် တော်လှန်းရေး တိုက်ပွဲများကို ဆင်ခဲ့ခဲ့ကြရ၏။ သို့ရာတွင် အခြေအနေ စည်းကမ်းတကျ ဖွဲ့စည်းသော တော်လှန်ရေးမှာ မဖြစ်နိုင်ခဲ့ချေ။ နိုင်ငံနှင့်အခုံမ်းတက္ကာတြားစီ တော်လှန်နေသော တော်လှန်ရေးအင်အားစု တို့ကို စုစည်းပေးနိုင်မည့် ခေါင်းဆောင်ကိုလည်း မရရှာကြ၊ သို့တိုင်အောင် မြန်မာနိုင်ငံ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သင့်ရာ သင့်ရာ အဖွဲ့အစည်းငယ်များဖွဲ့စည်း၍ အသီးသီး တစ်တပ် တစ်စိုးလ်ပြေကာ မကြောက်မရွှေ့ မတွေ့န့်မဆုတ် ကြီးစွာသော သူရသတ္တိဖြင့် တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြလေသည်။

ထိတော်လှန်ရေးစစ်ပွဲကို နှစ်ပရီဖွေ့ ကြာရည်စွာပင် ဆက်လက်ကြီးပမ်းတိုက်ခိုက်ကြောဇ်။ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များ သည် ပြတိသွေ့တပ်စခန်းများကို မကြာခဏ တိုက်ခိုက်မောင်းနှင့် ပစ်လိုက်ပြီးနောက် အခါးခြားများကိုပင် စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်ခဲ့ကြ၏။ လူထဲကြီးကလည်း မြန်မာသူရဲ့ကောင်းတို့အား ဝမ်းသာအားရ ကြုံဆိုကြ၏။ ရက်ရောစွာ အကုအညီပေးကြ၏။ တော်လှန်ရေးတွင် အခက်အခဲကြုံကြုံက်သည့်အခါးများ၏ လူထဲကြီးသည် ပြောက်ကျားသူရဲ့ကောင်းတို့အား လျှို့ဝှက်ထားကြ၏။

ဤနည်းပြင့် နိုင်ငံကို သိမ်းယူထားသော စစ်တပ်များ မှာ နေ့မအား ညာမအား တစိုးရိမ်ရိမ်-တကြောင့်ကျကျ ရှိနေ ကြ၏။ တစ်ခါက တော်လှန်ရေး မြန်မာသူရဲ့ကောင်းတို့အား ယဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်ရန် မေဂျာ ဂျင်နရယ် J-ယောက်၊ ဓရီးဂေးဒီးယား ဂျင်နရယ် ခြောက်ယောက်တို့၊ ကွပ်ကဲအုပ်ချုပ်လာသော စစ်သား သုံးသောင်းနှစ်ထောင်ပါ တပ်ကြီးများ ကိုပင် စစ်မြေပြင်သို့ စေလွှတ်ခဲ့ရဖူးလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ရင်မြေကတုပ်လုပ်၍ အရှိုးကျေကျေ အရေစုတ်စုတ် အနိုင်မခဲ့ အရှုံးမပေးဟူသော သိန္တာနှင့်ဖြင့် အဆက်မပြတ် တော်လှန်ရုံးနှင့်ကြသော ခေတ်ကြီးတွင် ဗိုလ်မင်းရောင် အစရှိသည့် တော်လှန်ရေးဗိုလ်ချုပ်ကြီးများသည် ထင်ရှားကျော်ကြားလာ ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းတွင် ပြတိသွေ့တပ်များ သည် ဗိုလ်မင်းရောင်၏အမည်ကို အထူးကြောက်ခဲ့ခဲ့ကြ လေသည်။

ဒုတိယကန္တာစစ်ကြီးနှင့် လည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်လပ်ရေးနှင့်လည်းကောင်း၊ ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် မြန်မာ အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည်ကား အထက်ဖော်ပြပါ မြန်မာသူရဲ့ကောင်း ဗိုလ်မင်းရောင်မှ ဆင်းသက်လာသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်မှာ မြန်မာသမိုင်းတွင် မှတ်သား

ဖွယ်ရာကောင်းသော အခြင်းအရာတစ်ရပ် ဖြစ်လေသည်။
 ဖြတိသွေ့တိ၊ သည် မြန်မာနိုင်ငံကိုသိမ်းပိုက်ပြီးနောက် ၁၈၈၆ခု၊
 ဧန်နဝါရီလ ၁-ရက်နေ့ထွဲတ် ဖြတိသွေ့အမိန့်ပြန်တမ်းတွင်
 “မြန်မာပြည့်၌ ဤမှုချမှုသာယာပါပြီ။ မူလနှင့်နေအတိုင်း
 ဦးမြိုင်ဝပ်ပို့ပြားပါပြီ”ဟု ထည့်သွင်းကြေညာခဲ့သော်လည်း ဖုံးဖြေ
 ၍မရရှိနိုင်သော အရှပ်ဆိုးကွက်ကြီးများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်ကို
 ဖြတိသွေ့လူမျိုးများ၏ မှတ်တမ်းစာအုပ်များ၌ပင် တွေ့ရလေ
 သည်။

သက်သေတစ်ခုကိုပြရလျှင် မန္တာလေးရွှေမြို့တော်သို့၊
ဘုရင်ခံချုပ်ရောက်လာသည့်အခါ မြန်မာနိုင်ငံလွှတ်တော်
မူထမ်းရာထမ်း ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့သည် တင်းမာခက်ထန်သော
မျက်နှာဖြင့်နေကြ၍ ဉာဏာစာလည်းမဆက်၊ အခမ်းအနားတွင်
လည်း မပါဝင်၊ ဘုရင်ခံချုပ်မျက်မောက်၌ ဖိန်ပဲချွေတဲ့
နေကြသည်။ ထိကဲသို့၊ မြန်မာတို့၏ အပြုအမှုသည် အဓိပ္ပာယ်
ပေါ်လွှင်လှ၏။ နိုင်ငံကို အဓမ္မသိမ်းယူသူတို့အား “လျှောက်
သာကျုန်စေ၊ အလုံမလုံစေရ”ဟူသော မြန်မာစီတ်ပါတ်ကို
ထင်ရှားစွာ ပြသလိုက်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထိစဉ်အခါက မြန်မာ
တော်လုန်ရေးခေါင်းဆောင်ကြီးတို့သည် ရှိသုံးသော လက်
နက်တို့ကို စုဆောင်း၍ ရသုံးသော လူအင်အားနှင့် တိုက်ပွဲ
များ ဆင်စွဲကြသော်လည်း တစ်စုတရားတည်း စုဆောင်းပေး
နိုင်မည့် ခေါင်းဆောင်လည်းမရှိ။

တော်လှန်ရေးစိတ်ဓါတ်များ တဖ္တားဖြား ပေါ်ပေါက်လာအောင် ဖဟိမှ လူ့ဆော်ပေးမည့်သူလည်း မရှိ။ မျှော်လင့်ချက်ပန်းတိုင်လည်း မရှိ။ စိုးမှုးအပ်ချုပ် မင်းလုပ်လျက်ရှိကြသော ပြတိသွေးတို့၏ လက်နက်အင်အားကလည်း ကြီးမားလှသဖြင့် ၅-နှစ်ကျော်၊ ၆-နှစ်တွင်းသို့ ရောက်သောအခါ တိုင်းပြည့်သည် ဌမ်ဝပ်ပို့ပြားမှ ရှိလာသည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။

မြန်မာတို့သည် ကံသာအမို့၊ ကံသာအဖ ဟူသောတရားကို သဘောပိုက်ကာ “ပြန်လေတော့ ငှက်ခါး၊ နားခါမှုသိစေ မယ်”ဟု တော်လုန်ရေးကို ခေတ္တုမျှ စွန့်လွတ်လိုက်ကြလေ သည်။

သို့သော ထိစွန့်လွတ်ခြင်းကား အပြီးတိုင် စွန့်လွတ်ခြင်း မျိုးမဟုတ်။ စစ်ပန်း၍ ခေတ္တုရပ်ထားသော ယာယို စွန့်လွတ်ခြင်းမျိုး ဖြစ်ပေ၏။ ၁၈၉၅-ခန့်စံသို့ ရောက်သောအခါ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဌြိမ်းချမ်းမှုရရှိပြီဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် တော်လုန်ရေး မှန်တိုင်းကြီးသည် ဌြိမ်းသက်သွားခြင်းသာ ဖြစ်၏။ ပြောပျောက်သွားခြင်းကား မဟုတ်၊ တစ်နှေ့တွင် မလွှဲကေနိ ပေါ်ပေါက်လာရသည့် မြန်မာလွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီးအတွက် င့်လင့်လျက်သာ ရှိကြလေသည်။

ဦးသန်သည် မြန်မာလူမျိုးတို့၏ တော်လုန်ရေးကြီးတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်လာပြီး ဒွဲသတ္တိပြောင်မြောက်စွာ ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့သော တစ်ချိန်ကဖြစ်ရပ် များကို အထက်ပါအတိုင်း မှတ်တမ်းတင်ခဲ့လေသည်။ ဂျပန်များ မြန်မာနိုင်ငံသို့ဝင်လာပြီး မြန်မာများကို လိမ်လည်လည်ဖျားခဲ့ပုံကိုကား သမိုင်းဆရာဦးသန်သည် အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားခဲ့ပေသည်။

“ဂျပန်စစ်အာဏာပိုင်တို့ကား လုံးဝ လွတ်လပ်ရေးပေးရန် လာရောက်ကြသည်မဟုတ်၊ မိမိတို့၏ လက်သုံးကြွေးကြေားသံဖြစ်သော (အာရု သာတူညီမျှစနစ်)ဟူသော စကားလုံးဖြင့် လည်စားလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ ဤတိသွေးတို့၏ အာဏာစက်သည် မြန်မာနိုင်ငံမှ ပျောက်ကွယ်သွားသည့်နှင့် တပြုင်နက် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့၏ အာဏာစက်ကို အစားထိုးရန် ကြံစည်ခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားစွာ ပေါ်ပေါက်လာတော့၏။

ဦးသန်သည် ဂျပန်၏ လည်ဖျားလိမ်လည်မူများကို ကိုယ်တိုင်မြင်ခဲ့ကြခဲ့ရသူဖြစ်ရာ ဂျပန်ခေတ် အခြေအနေများကို သူ၏စာအုပ်တွင် အထင်

ကရ ထည့်သွင်းရေးသားနိုင်ခဲ့သည်။ ဂျပန်တို့၏ ဆိုးရွားယူတော့မှုကို ပါပီ
ပြင်ပြင် ဘူ၏စာအုပ်၌ ရေးသားဖော်ပြနိုင်သည်ကို ဤသို့ဖော်ရပေသည်။

စင်စစ်အားဖြင့် ဂျပန်တို့သည် ကယ်ဆယ်သူဟူသော
အရေကို ခြေထားသည့် အရှင်သခင်များသာ ဖြစ်လေသည်။
ဂျပန်၏ တစ်ခုတည်းသော ရည်ရွယ်ချက်မှာ သိမ်းပိုက်ပြီးသော
နယ်မြေတို့ကို ဖြေဖြတ်စီးစီး စိုးမိုးရန်ဖြစ်လေသည်။

ဗမ္မုလွှတ်လပ်ရေး တပ်မတော်ကြီးမှာ ဂျပန်တို့၏
တဖြည်းဖြည်း မလိမ့်တပတ်အင်အားလျှော့မှုကြောင့် နောက်
ဆုံးတွင် ဟန်ပြစ်တပ်အဖြစ်သာ ကျေနှုန်းခဲ့သည်။ ဂျပန်ပေး
သော ဈေးရည်စိမ်လွှတ်လပ်ရေးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂျပန်
စစ်ပိုလ်စစ်သားတို့၏ မောက်မှာသော အပြုအမှုတို့ကိုသော်
လည်းကောင်း စက်ဆုပ်ချုပ်ရှာလာကြသော မြန်မာအမျိုးသား
တို့သည် တတ်နိုင်သော နည်းများဖြင့် မကျေနှုပ်မှုကို ပြခဲ့ကြ
သည်။

ဂျပန်အုပ်ချုပ်ရေး ကြောရည်လာလေ၊ မြန်မာလူထု၏
ဆင်းရဲ့ကွွာမှာ ပိုမို၍ ကြီးကျယ်လာလေလေ ဖြစ်ခဲ့၏။ ဂျပန်
စစ်အာဏာပိုင်များသည် ကျောထောက်နောက်ခံမရှိသော
ငွေစက္ကာ။ အမြှာက်အမြားကို အကန့်အသတ်မရှိ ပုံနှိပ်
ထုတ်ဝေခဲ့ပြီးနောက် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြန့်ချုပ်ခဲ့လေသည်။ ထို
တန်ဖိုးမရှိသော ငွေစက္ကာများနှင့်ပင် ဂျပန်တို့သည် ဆန်စပါး
ကောက်ပဲသီးနှံ အစရှိသည်တို့ကိုဝယ်ယူ၍ မြန်မာစီးပွားရေး
ကို ဖျက်ဆီးခဲ့လေသည်။

သမိုင်းဆရာ ဦးသန့်သည် ဂျပန်တို့၏ ဖိန္ဒာပြည်းဆဲမှုများကို ဖော်ပြီး
နောက် မြန်မာလူထု၏ တခဲ့နက်တော်လှန်ရေးကိုပါ တဆက်တည်း ဤ
သို့ ပြည့်စုစွာ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့လေသည်။

“ကြော်-ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် မိတ္ထီလာနှင့်
မန္တာလေးခရိုင်း၌လည်းကောင်း၊ မတ်လတွင် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်

ဒေသ၊ သာယာဝတီ၊ ပြည်၊ သရက်၊ ပဲခူး၊ သထု၊ ပျော်းမနား၊
တောင်ငါး၊ တန်သံ့ရှိ စသဖြင့် နယ်များခဲ့ကာ နိုင်ငံအနဲ့အပြား
၌ ဂျပန်ကို တော်လှန်ခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့တော်လှန်
ရာ၌ နေရာဒေသအလိုက် အခြေအနေကိုကြည့်၍ ပြောက်ကျား
တော်လှန်ခြင်းဖြစ်ရာ တကယ်စနစ်တကျ ဖက်ဆစ်တော်လှန်
ရေး အစပြုသည့်နောက် ၁၉၄၅-ခု၊ မတ်လ ၂၇-ရက်နေ့
ဖြစ်လေသည်။ တော်လှန်ရာတွင် ဗမ္မာတပ်မတော်သားများ
သာမက အရှင်သားများပင် ပြောက်ကျားတပ်ဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်း
ကာ ပြည်လုံးကျော် ဆင်နှံကြလေသည်။

ဤသို့ဖြင့် သမိုင်းဆရာ ဦးသန်သည် ပြည်တော်သာခရီး ပထမတွဲ
တွင် ဗမ္မာလွှတ်လပ်ရေးဆုံးရုံးမှုမှုသည် လွတ်လပ်ရေးပြန်ရသည်အထိ
လည်းကောင်း၊ ခုတိယတွဲတွင် ပြည်တွင်းသောင်းကျော်းမှု ပေါ်ပေါက်လာ
သည်မှ ကောာမှတ်တီ တရုတ်ဖြူးကျော်မှု၊ ကွန်မြှုံးနှစ်သောင်းကျော်းသူများ
၏ ဆိုးရွားယဉ်မာမူများအထိ လည်းကောင်း၊ တတိယတွဲတွင် ၁၉၄၉-၅၀
မှ ၁၉၅၆-ခုနှစ်ထိ မြန်မာနိုင်ငံရေးရာများကိုလည်းကောင်း ဆက်စပ်ရေးသား
ပြုစုံခဲ့လေသည်။

ပြည်တော်သာခရီး ခုတိယတွဲတွင် ယနေ့တော်တွင်းသို့ ရောက်နေကြ
သော ကွန်မြှုံးနှစ် ဖြူးနှီးခေါင်းဆောင်ကြီးများဖြစ်ကြသော သခင်သန်းထွန်း၊
သခင်စိုးတို့နှင့် ပတ်သက်၍ သမိုင်းဆရာ ဦးသန်သည် အတွင်းကျကျ
အသေးစိတ် ရှာဖွေမှုတ်သားထားရသည်များကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ရေး
သားခဲ့သည်ကို ဖတ်ရှုရလေသည်။

“မြေအောက်၌ လျှို့ဝှက်စခန်းသွားရင်းသာ အချိန်ကုန်
ခဲ့သော သခင်စိုးနှင့် ဂျပန်ခေတ်က ဝန်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်ခဲ့ဖူး
သော သခင်သန်းထွန်းတို့သည် တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး အာဟာတ
များစွာထားခဲ့ကြ၏။ သခင်စိုး၏ အယူအဆကား ကွန်မြှုံးနှစ်
ပါတီသည် တော်လှန်ရေးပါတီတစ်ခုသာဖြစ်သဖြင့် တော်
လှန်ရေးလမ်းစဉ်လိုက်သူတို့သာလျှင် တကယ့်ခေါင်းဆောင်မှ

ပေးနိုင်မည်ဟု ဆို၏။ ရာထူးစည်စီမံကို မက်မောသူတို့မှာ ခေါင်းဆောင်မှုပေးနိုင်ခြင်း မရှိဟု သခင်စိုးက အတိအလင်း ပြောဆိုရေးသားခဲ့၏။ သခင်သန်းထွန်းကမူ နိုင်ငံရေး ဆို သည်မှာ ပရိယာယ်နှင့် တော်လှန်ရေးတို့ ယဉ်တွဲနေသော လောင်းတမ်းကစားမှုမျိုးဖြစ်၍ တော်လှန်ရေးတစ်ခုတည်း သာလျှင် အဓိကမှတ်ကျောက်မဟုတ်ဟု ဆို၏။ ထိုကဲ့သို့ လုပ်ငန်းအယူအဆနှင့် ကွဲပြားသူနှစ်ဦးသည် ကွန်မြှေနှစ်ပါတီ အတွင်း၌ မူလကပင် ပဋိပက္ခဖြစ်ရလေသည်”

“ထို့နောက် ကွန်မြှေနှစ်ပါတီ ဗဟိုကော်မတီတွင် သခင် စိုး၏ နောက်လိုက်ဦးရေ ပို၍ထားရမည်။ သို့မဟုတ် သခင် သန်းထွန်း၏ နောက်လိုက်ဦးရေ ပို၍ထားရမည်ဟုသော အချင်းဖြစ်ပွား၍ သခင်စိုးနှင့် ဘက်တော်သားတို့သည် ဘဇ္ဂ-ခု၊ မတ်လတွင် ဗမာပြည်ကွန်မြှေနှစ်ပါတီမှ ခွဲထွက်ပြီးလျှင် ကွန်မြှေနှစ်ပါတီ ဗမာပြည် (အလုန်)အဖွဲ့ကို တည်ထောင်လိုက် ကြလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပုဂ္ဂလမို့၏အနေဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပါတီတွင်း အာဏာလုမ္မကြောင့် လည်းကောင်း ခွဲထွက်ကြ ပြီးနောက် တစ်ဖက်နှင့် တစ်ဖက် အပြန်အလှန် ရှုတ်ချ ရေးသားကြသော စာများသည် ငယ်ကျိုးငယ်နာများကို ရက် ရက်စက်စက် ဖော်ပြသော စာများဖြစ်သည်ကို တွေ့ရလေ သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဖော်ပြရလျှင် သခင်စိုးက သခင်သန်းထွန်းအား ဂျပန်တော်လှန်းရေးအတွက် စုဆောင်းထားသော ရွှေ များကို ကိုယ်ကျိုးအတွက် အလွှဲသုံးစားပြုလုပ်သည်ဟု စွပ်စွဲ လေသည်။

ထို့ပြင် ဂျပန်ခေတ်ဝန်ကြီးဖြစ်စဉ်က ဖျာပုံမှ လယ်ပိုင် ရှင် သူငြော်ကြီးတစ်ဦး၏သမီးကို မိမိနှင့် လက်ထပ်ထိမ်းများ ရန် စကားကမ်းလှမ်းခဲ့ဖူးကြောင်း၊ ထိုသို့ စကားကမ်းလှမ်း သော့အခါ သခင်သန်းထွန်းအား (ဂျပန်လုပ် ရွှေကြောပင်)ဟု

ပြောလွတ်လိုက်ကြောင်း စသည်တို့ကိုဖော်ထုတ်၍ သခင် သန်းထွန်းသည် ကူးကျိုးသမားဖြစ်သည်ဟု စွပ်စွဲ ရေးသားလေသည်။

“သခင်သန်းထွန်းကလည်း တုန်းပြန်လက်စားချေသော သနားဖြင့် သခင်စိုးအား ပထမမယားကြီး၏ ညီမကို အဓမ္မ ကြံ၍ ယူပြီးနောက် ညီမနှင့်ရပြီးလျှင် တတိယမယားကိုယူပြီး တဖန်တတိယမယားကို စွန့်ပစ်၍ မိမိ၏ ပါတီဝင်တစ်ဦး လက်မှ အမျိုးသမီးတစ်ဦးအား ယဉ်ပုံအကြောင်းများကို ဖော်ထုတ်၍ လူယုတ်မာ တဏောရူးဟု ပြန်လှန်စွပ်စွဲခဲ့၏။ ထိုသို့ အပြန်အလှန်စွပ်စွဲကြပြီးနောက် မြန်မာပြည်ကွန်မြှော်ပါတီနှင့် ကွန်မြှော်ပါတီ ဗုံးပြည်တို့သည် အကဲကြီးကဲ့ခဲ့က လေသည်။

ထိုပါတီနှစ်ခု ကွဲပြားခြားနားစေခြင်းရှာ အလုပ်မြှော်ကွန်မြှော်ပါတီနှင့် အလုပ်နှင့်ကွန်မြှော်ပါတီဟု ခေါ်စမှတ်ပြက၏။ သခင်စိုးသည် စာဖတ်စာရေး အလွန်ဝါသနာပါသူ ဖြစ်၍ မကြောက်မရှုံး ရဲရဲ့ဝဲ့ဝဲ့ ဝါဒဖြန့်သည့် အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်၏။

ကိုယ်ကျင့်တရား လုံးဝက်င်းမဲ့၍ အလွန်ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ပြီးလျှင် သည်းခံခြင်းတရားကို တလုံးတပါဒ်မျှေးမလည်ပေ။ သူ၏ဝါဒမှာ ကွန်မြှော်စိုးဝါသဟု အမည်တပ်ထားသော်လည်း မင်းမဲ့ဝါဒဖြစ်လေသည်။ ဆင်းရဲသား လူတန်းစားတို့သည် ချမ်းသာကြွယ်ဝသောသူများထံမှ လုယက်ခိုးဂိက်တိုက်ခိုးဂိက်ပြီးနောက် မိမိတို့ဘဝသစ်ကို ဖန်တီးရမည်ဟူသော ဝါဒပင်တည်း။ သူ၏နောက်လိုက်များမှာ အများအားဖြင့် ပညာက်င်းမဲ့၍ အကြမ်းနည်းအားဖြင့် မိမိတို့စားဝတ်နေရေး ပြသောနာကြီးသုံးရပ်ကို ဖြေရှင်းလိုသူများ ဖြစ်လေသည်။ မူလက သခင်စိုးပါတီတွင် အသင်းဝင်ဟူ၍

၃၀-လောက်သာရှိပြီး လုယက်တိုက်ခိုက်ရန် ဝါသနာပါသူ
နှောက်လိုက် သုံးလေးရာခန့် ရှိလေသည်။

အထက်ဖော်ပြပါတို့မှာ သမိုင်းဆရာ ဦးသန့်၏ ပြည်တော်သာခါ
စာအုပ်မှ ကောက်နှုတ်ဖော်ပြချက်အချို့ဖြစ်သည်။ ဦးသန့်သည် ဂွန်မြှော်
ဝါဒကို အမည်ခံအရေခါ၍ စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ လုပ်ချင်ရာလုပ်နေကြသော ခေါင်း
ဆောင်များ၏ အထူပ်ကို ဖြည်ပြခဲ့ပေသည်။ ဦးသန့်၏ ရေးသားချက်များတွေ့
ကွန်မြှော်နစ်ပါတီခေါင်းဆောင်များနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်သူလူထု မသိရသော
သော အချက်အလက်များကိုပင် နှိုက်နှိုက်ချွောတွေ့သွေ့သွင်းပြု
ထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ဤကား....ဦးသန့်ရေးသားသော ပြည်တော်သာခါး စာအုပ်သည်
မြန်မာ့လွှတ်လပ်ရေး လူပ်ရားမှုသမိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သို့မှတ်တမ်း
တင်ထားသည်ကို အကျဉ်းမျှဖော်ပြချက် ဖြစ်ပေသည်။ ပြည်တော်သာခါး
စာအုပ်မှာ စစ်ပြီးခေတ်ပြုစွာသော သမိုင်းစာအုပ်များတွင် အချက်အလက်
အစုံလင်ဆုံးစာအုပ်ဖြစ်သည်ဆိုက မမှားနိုင်ပေး။ နိုင်ငံရေး၊ ဝါဒရေး၊ စီးပွား
ရေးနှင့် ပြည်တွင်းသောင်းကျော်းမှု အခြေအနေများမှာအစ ထောင့်စွေအောင်
ရေးသားပြုစုံထားသည်ကို တွေ့ရပေ၏။

*

*

*

၁၃။ ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးချုပ် ဦးသန့်

ကမ္မာ ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ်အဖြစ်
တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် မြန်မာနိုင်ငံမှ အမြဲတန်းကိုယ်စားလှယ်
ဦးသန့်အား ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေးကောင်မိက ၁၉၆၁-ခု၊
နိုဝင်ဘာလ ၃-ရက်နေ့ ပြီတိသွဲခံတော်ချိန် ၄-နာရီခွဲ မြန်မာ
စံတော်ချိန် ညည် ၁၀-နာရီတွင် ကန့်ကွက်သူမရှိ ရွှေးချယ်
လိုက်ကြလေသည်။

ကမ္မာကုလသမဂ္ဂကဲ့သို့သော အကြီးကျယ်ဆုံး ကမ္မာအဖွဲ့အစည်းကြီး
၏ ထိပ်ဆုံးရာထူးကြီးတစ်ခုကို ဦးသန့်အားခန့်ထားခဲ့သည်နှင့် ပတ်သက်၍
ဦးသန့်အား ရွှေးကောက်သည်အချိန်မတိုင်မိက ကမ္မာကုလသမဂ္ဂ၏ အခြေ
အနေကိုလည်းကောင်း၊ ဦးသန့် ဟာဝန်ထမ်းဆောင်ရမည့် ရာထူး၏ အရေးပါ
အရာရောက်ပုံကိုလည်းကောင်း ကမ္မာကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ကြီး ဖြစ်ပေါ်လာပုံ
အကျဉ်းချုပ်ကိုလည်းကောင်း ဖော်ပြသနှင့်သည်ဟု ယူဆပေသည်။

ကမ္မာကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးကို ၁၉၄၅-ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင်
အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံပေါင်း ၅၁-နိုင်ငံ ပါဝင်လျက် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့လေသည်။

၁၉၄၅-ခု စွန်လ ၂၂-ရက်နေ့တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံ ဆန်ဖရန်စစ်ကို
ဖြော်ကုလသမဂ္ဂ ပဋိသာဉ်စာတမ်းကြီးကို နိုင်ငံပေါင်း ၅၀-မှ ကိုယ်စားလှယ်
များ တည်တည့်တည်း သဘောတူလက်မှတ်ထိုးခဲ့ပြီးနောက် ယင်းနှစ်
အောက်တိုဘာလ ၂၄-ရက်နေ့တွင် စာတမ်းကို အဖွဲ့ဝင်အားလုံးက အတည်
ပြုလိုက်ကြသည်။ ထိုနေ့ကိုလည်း ကမ္မာကုလသမဂ္ဂနေ့အဖြစ် အသိအမှတ်
ပြုကြပြီး အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများတွင် ပထမကမ္မာကုလသမဂ္ဂနေ့ အခမ်းအနားများ
ကို ကျင်းပခဲ့လေသည်။ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီး ဖွဲ့စည်းရာတွင် မည်သည့် ဆုံး

ဖြတ်ချက်၊ မည်သည့် သန္တာနှစ်နှင့် ဖွဲ့စည်းခြင်းဖြစ်သည်ကို ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်စာတမ်းကြီး၏ နိဒါန်းတွင် ဖော်ပြထားချက်များကိုကြည့်၍ သိနိုင်သည်။

ကုလသမဂ္ဂစာတမ်းကြီး၏ နိဒါန်းတွင် လူသားအားလုံးတို့၏ ဧည့်မှန်းချက်များနှင့် ယင်းတို့၏ လိုရာပန်းတိုင်ကို ဖော်ပြထားသည်။ ထိုဧည့်မှန်းချက်နှင့် လိုရာပန်းတိုင်သို့ ရောက်စေရန် ကမ္ဘာပြည်သူလူထု၏ အစိုးရ များက ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးကို ပူးပေါင်းဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်စာတမ်းကြီး၏ နိဒါန်းတွင် အောက်ပါအချက်များ ပါဝင်။

“ကျွန်ုပ်တို့၊ ကုလသမဂ္ဂဝင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတိုင်းမှ လူသားအပေါင်းတို့သည် နောင်တစ်ခေတ်တွင် ပေါက်ဖွားလာမည့် နောင်လာနောက်သားအပေါင်းတို့ကို ကမ္ဘာလူထုကြီးအား နှစ်ကြိမ်တိုင်၏ကွာပင်လယ်ဝေစေခဲ့သော စစ်သေား၏ကွာကြိုးမှ ကင်းဝေးစေရန် ကာကွယ်ရေးအတွက်လည်းကောင်း၊ လူတိုင်းရှို့အပ်သော အခြေခံ လူ၊ အခွင့်အရေးများ၊ လူ၏တန်ဖိုးနှင့် ဂဏ်သိက္ဌာများ၊ ယောကျားမိန်းမ မခွဲခြား၊ နိုင်ငံကြီးငယ်မရွေး၊ တူညီမျှတသော အခွင့်အရေးများ၊ ရှို့ကြောင်း၊ သက်ဝင်ယဉ်ကြည်လက်ခံကြောင်း၊ ကြညာရန် လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံအချင်းချင်းချုပ်ဆိုထာသော စာချုပ်များတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော တာဝန်ဝါတ္ထရားနှင့် အေားအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို တရားမျှတမူ၊ ရှို့သေလေးစား လိုက်နာမူများရှို့စေရန်လည်းကောင်း၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးတိုးတက်မှုနှင့် ပိုမိုလွှတ်လပ်သော ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အဆင့်မြင့်မြင့် နေထိုင်နိုင်ရန် လူတို့၏ နေရားထိုင်ရေး အဆင့်အတန်းများမြင့်တင်ပေးရန် ကျွန်ုပ်တို့၊ သန္တာနှစ်ချုထားသည့် အလျောက် မေတ္တာတရားရှုံးထားလျက် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးအိမ်နီးချင်းကောင်းပိုသစ္ာ သည်းခံခြင်းတရား လက်ကိုင်

ထား၍ အေးချမ်းစွာ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံနေထိုင်ရန် လည်း
ကောင်း၊ ကမ္မားပြိုးရှုံးနှင့် လုံခြုံရေးကို ထိန်းသိမ်း
စောင့်ရှောက်ရန်အတွက် ကျေနှုပ်တို့၏ အင်အားများကို စရုံး
ပေါင်းစည်း၍ လည်းကောင်း၊ အများအကျိုးအတွက်မှတပါး
လက်နက်အင်အားများကို မည်သည့်အခါဗျာ အသုံးမပြုရဟု
ပြဋ္ဌာန်းထားသောမူကို လက်ခဲ့၍ ထိမှုအတိုင်း ဆောင်ရွက်
မည့် စနစ်များကို တိဖွင့်လက်ခဲ့ထားရှုံးကြရန်လည်းကောင်း။

ကမ္မာလူထု၏ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် စီးပွားရေး တိုးတက်
မှုအတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ယဉ်ရားကို အသုံးပြုရန်
လည်းကောင်း ယင်းရည်ရွယ်ချက်များ ထမြာက်အောင်မြင်
သည်အထိ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားကြရန် ကျေနှုပ်တို့ ဆုံး
ဖြတ်ချမှတ်ကြသည်။

ထိုရည်ရွယ်ချက်များပါရှိသော ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်
စာချုပ်ကြီးကို သဘောတူ အတည်ပြုပြီးဖြစ်သည့်အလျောက်
ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဟော်သည် အပြည်အပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့ကြီး
တစ်ဖွဲ့ကို ကျေနှုပ်တို့ တည်ထောင်ဖွဲ့စည်းလိုက်ပါသည်။

ကုလသမဂ္ဂဆိုသော အမည်ကို ကွယ်လွန်သူ အမေရိကန်သမ္မတကြီး
ရှစသဲက စတင်တိဖွင့်မှည့်ခေါ်ခဲ့၏။ ကုလသမဂ္ဂစာချုပ်ကို အမေရိကန်
ပြည် ဆန်ဖရန်စစ်ကိုမြှုံးတွင် ဘဇ္ဇာ-ခုနှစ်၊ ဒြပ်လ ၂၅-ရက်နေ့မှ ဇန်လ
၂၆-ရက်နေ့ထိ ကျင်းပသောကွန်ဖရင့်တွင် နိုင်ငံပေါင်း ၅၀-တို့မှ ရေးဆွဲခဲ့သည်။

ကုလသမဂ္ဂစာချုပ်ကို ဇန်လ ၂၆-ရက်နေ့တွင် လက်မှတ်ထိုးခဲ့သည်။
ပိုလန်နိုင်သည် ကွန်ဖရင့်သို့ ကိုယ်စားလှယ် မလွှတ်နိုင်သော်လည်း
နောက်မှ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သောကြောင့် ကုလသမဂ္ဂ မူလအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ
၅၁-နိုင်ငံတွင် ပါဝင်လေသည်။ ကုလသမဂ္ဂ စတင်ပေါ်ပေါက်သည်ဟု
အသိအမှတ် ပြသောနေ့မှာ ရရှု၊ ပြီတိန်၊ အမေရိကန်စသော လုံခြုံရေးကောင်စီးနှင့်
အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီး၏ ပဋိညာဉ်စာတမ်းပါ
အချက်များကို အတည်ပြုသောနေ့ ဖြစ်လေသည်။

၁၉၄၈-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရသောအခါ ယင်းနှစ် ဒြပ်လ ၁၀-ရက်နေ့တွင်ပင် လုံခြုံရေးကောင်စီက မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကုလသမဂ္ဂ ကို ဝင်ခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားချက်ကို တည်းတည့်တည်း သဘောတူ ခွင့်ပြုခဲ့၏။ ဒြပ်လ ၁၉-ရက်နေ့တွင် အထွေထွေညီလာခဲ့က လုံခြုံရေး ကောင်စီ၏ ထောက်ခံချက်အရ မြန်မာနိုင်ငံအား ၅၈-နိုင်ငံမြောက် အဖွဲ့၎င် နိုင်ငံအဖြစ် လက်ခံအတည်ပြုခဲ့လေသည်။

ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးချုပ်များ

ကမ္မာကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီး၏ ပထမ အတွင်းရေးမှူးချုပ်များ နော်ဝေ နိုင်ငံမှ မစွဲတာ ထရီပီလီးဖြစ်လေသည်။ ၁၉၄၆-ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ တစ်ရက်နေ့တွင် နော်ဝေနိုင်ငံမှ မစွဲတာထရီပီလီးကို အတွင်းရေးမှူးချုပ် အဖြစ် ၅-နှစ် အမှုထမ်းရန် ခန့်ထားခဲ့သည်။ ၁၉၅၀-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ တစ်ရက်နေ့တွင် သူ့ကိုပင် နောက်ထပ် သုံးနှစ် ဆက်လက်ခန့်ထားခဲ့၏။ ၁၉၅၂-ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၀-ရက်နေ့တွင် မစွဲတာထရီပီလီး၊ ရာထူးမှ နှုတ်ထွက် သွားလေသည်။ ၁၉၅၃-ခု၊ ဒြပ်လ ၁၀-ရက်နေ့တွင်မှ ဆွဲဒင်နိုင်ငံမှ မစွဲတာ ဟမ်းမားရှိုးလုံကို အတွင်းရေးမှူးချုပ်အဖြစ် ခန့်ထားခဲ့သည်။ ၁၉၅၇-ခုနှစ် တွင် နှစ်စွဲသောအခါ ထိနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၆-ရက်နေ့၌ မစွဲတာ ဟမ်းမားရှိုးလုံအား နောက်ထပ်သက်တမ်း ၅-နှစ်အဖြစ် ၁၉၅၈-ခု၊ ပြောလ ၁၀-ရက်နေ့မှစပြီး ထမ်းခွာက်ပြေနိုင်သည်။

မစွဲတာဟမ်းမားရှိုးလ ကံကြမ္မာဆိုး

၁၉၆၁-ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၁၈-ရက်နေ့တွင် ကမ္မာကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးချုပ် မစွဲတာ ဒက်ဟမ်းမားရှိုးလုံသည် ကွန်ဂိုဏ်င်တွင် ဤမ်းချမ်းရေးကိစ္စအတွက် သွားရောက်စဉ်အတွင်း လေယာဉ်ပျောက်ကျ၍ သေဆုံးခဲ့သည်။

လေယာဉ်ပျောက်ကျရာတွင် လေယာဉ်ပေါ်၌ ပါသွားသော ကုလသမဂ္ဂ အမှုထမ်းများအားလုံး အသက်ဆုံးရှိုး၍ အမေရိကန်လူမျိုး တပ်ကြပ်ကြီး တစ်ယောက်သာ အသက်ရှင်ခဲ့လေသည်။ ကမ္မာကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးချုပ်

မစွတာ ဒက်ဟမ်းမားရှိုးလ်အနေဖြင့် ကမ္မားပြိုးချမ်းရေးပြဿနာများကို သွားရောက်ဆောင်ရွက်နေစဉ် ဤသို့ လေယာဉ်ပျက်ကျေရခြင်းကြောင့် ကမ္မားလူသား အားလုံးတို့အတွက် အကြီးမားဆုံးသော ဆုံးရှုံးမှုကြီးပင် ဖြစ်ရလေ သည်။ မစွတာ ဟမ်းမားရှိုးလ်မှာ ကတန်ဂါး သမ္မတရွှေနှင့်ဘီနှင့် ပြိုးချမ်းရေး ဆွေးနွေးပြီးနောက် ကုလသာမဏ္ဍအထူးလေယာဉ်ပျုံဖြင့် ပြန်လာစဉ် စက်တင်ဘာ ၁၈-ရက်နေ့တွင် မြောက်ရှိခိုးရားပြည်အတွင်း လေယာဉ်ပျက်ကျေရှုံး သေဆုံးခြင်းဖြစ်လေသည်။

ဟမ်းမားရှိုးလ်နှင့်အတူ စုစုပေါင်း ၁၂-၅ီး သေဆုံးသည်။ သုံး၅ီးမှာ လေယာဉ်ပျုံပျက်အောက်၌ ပိုမိုကြသည်။ တစ်၅ီးသာ ဒက်ရာပြင်းထန်စွာ ရပြီး အသက်ရှင်ခဲ့သည်။ ဟမ်းမားရှိုးလ်၏ လေယာဉ်ပျုံမှာ ဒီစီ ၆ အမျိုးအစား လေယာဉ်ဖြစ်၍ ဟမ်းမားရှိုးလ်၏ ကိုယ်ပိုင်ခန့်ထားသော လေယာဉ်မှူး ကိုယ်တိုင်မောင်းစဉ် ပျက်ကျေရခြင်းဖြစ်သည်။ လေယာဉ်ပျုံသည် အင်ခိုလာ နယ်နှင့် ရှစ်မိုင်ကွာ တောထဲတွင်ပျက်ကျသွားခဲ့ရာ မီးသွေးဖုတ်သမားများက အကြောင်းကြား၍ ရှိခိုးရားလေတပ်က အပြင်းအထန် လိုက်လုပ်ရှာဖွေရာမှ လေယာဉ်ပျက်နှင့် အလောင်းများကို တွေ့ရသည်။

နောက်ထပ်ကြားသို့ရသော သတင်းအရ ဟမ်းမားရှိုးလ်နှင့်အတူပါ အရာရှိ ၁၂၅ီးသေဆုံး၍ စောင့်ကြပ်လိုက်ပါလာသော အမေရိကန်ပြည်သား ဆာဂျင်ဟာရှိုးဂျာလျုံ ဆိုသူတစ်၅ီးသာ ဒက်ရာပြင်းထန်စွာရပြီး အသက်ရှင်၍ ကျေနှင့်သည်။ ဂျေဒေါ်ဗီးမြို့ရှိုးကမ်းနာလေဆိပ်ကို ကတန်ဂါးတိုက်လေယာဉ်ပျုံများက တိုက်ခိုက်နေသောကြောင့် ဟမ်းမားရှိုးလ်သည် အင်ခိုလာသို့ နေ့၊ အချိန်မသွားဘဲ ညျှော်အချိန်တွင် သွားခဲ့စဉ် ယခုကဲ့သို့ လေယာဉ်ပျက်ကျေရခြင်းဖြစ်လေသည်။

ဟမ်းမာရှိုးလ်၏ လေယာဉ်ပျက်ကျေရခြင်းမှာ အတွင်းသူလျှို့လက်ချက်ကြောင့်ဖြစ်ရမည်ဟု အိန္ဒိယဝန်ကြီးချုပ် မစွတာနေရှုံးက ကြေညာချက် တစ် စောင်ထုတ်ဝေရာတွင် ဖော်ပြပါရှိ၏။ နေရှုံး၏ ကြေညာချက်တွင် ဟမ်းမားရှိုးလ်၏ လေယာဉ်ပျက်ကျေရခြင်းမှာ အတွင်းသူလျှို့လက်ချက်ကြောင့် ဖြစ်နိုင်သည်။ မတော်တဆကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သို့သော် မည်သည့်

ကိစ္စကြောင့်ဟု အတတ်မပြောနိုင်ပါ။ ကွန်ရိုနိုင်ငံပြည်တွင်းမှာ ဘာမဆိုဖြစ်နိုင်ပါသည်ဟု ပါရှိသည်။

အင်ဒီလာဆေးရုံတွင် တင်ထားရသော ဒက်ရာရခဲ့သူ တပ်ကြပ်ကြီး ဂျူလျှောက လေယာဉ်သည် ဆင်းသက်မည့် အင်ဒီလာလေဆိပ်အနီးသို့၊ ရောက်မှ ဟမ်းမားရှိုးလုပ်က မဆင်းသက်လိုဟုပြောပြီး လေယာဉ်ကို လမ်းကြောင်းပြောင်းပြီး မောင်းခိုင်းသည်။

လေယာဉ်လမ်းကြောင်းပြောင်းပြီး တခကာအကြောတွင် ပေါက်ကွဲမှုကြီးဖြစ်လာပြီး ဆက်ခါဆက်ခါ ပေါက်ကွဲသံများကြားရသည့်စသဖြင့် ပြောပြခဲ့၏။ ဟမ်းမားရှိုးလုပ်၏ အလောင်းမှာ မပျက်မစီးကောင်းစွာ မှတ်မိ၏။ ကျော်အလောင်းများမှာ ရှုပ်ပျက်ဆင်းပျက်ဖြစ်နေသည်။ ထိုအတွင်း ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှုးချုပ် မစွဲတာဟမ်းမားရှိုးလုပ်၏နေရာတွင် မည်သူ့အား ခန့်ထားမည့်ဆိုသော ပြဿနာတစ်ရပ် ကုလသမဂ္ဂတွင် အပူတာပြင်း ပေါ်လာတော်သည်။ ဤသို့ပေါ်လာသည်ကို အောက်ပါသတင်းအရ သိသာရလေသည်။

ဟမ်းမားရှိုးလုပ်နေရာ မည်သူတက်မည်နည်း

(ရှို့နို့ ၁၅၈ ပေါ်တင်ဘာ ၁၈)

ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှုးချုပ် ဟမ်းမားရှိုးလုပ် ကွယ်လွန်သွားရာ ငှါး၏နေရာတွင် မည်သူ့အား စီနှုံထားမည်။ မည်သည့်အာကာမျိုးပေးမည်ဆိုသော အချက်မှာ ပူပူနွေးနွေးဖြစ်လာသည်။

ကုလသမဂ္ဂရပ်ကွက်တွင် တစ်ပြီးနေသောသူနှစ်ဦးမှာ အိန္ဒိယကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး မစွဲတာကရစ်ရှာမြိုက်နှင့် ဘယ် ကိုယ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဟန်နရီစပက်တို့ဖြစ်သည်။ အာရုံအဖရိုက နိုင်ငံစကလည်း အတွင်းရေးမှုးချုပ်သစ်သည် အသားမဲ့ အသားဝါတစ်ဦး ဖြစ်စေရမည်ဟု တောင်းဆိုဖွယ်ရှိ၏။

အခြားအကြောင်းတစ်ခုမှာ ဆိုပိုယက်အစိုးရက အတွင်းရေးမှုးချုပ်တစ်ဦးတည်းအစား သုံးဦးခန့်ထားစေရန်

အကြပေးထားရာ အကယ်၍ တစ်ဦးတည်းခန့်ထားသည့်တိုင်
ငှင့်အား အာဏာကုန်ပေးရန် ခက်ခဲဖွယ်ရှိသည်ဟုလည်း
ကုလသမဂ္ဂရပ်ကွက်က ယူဆထားကြ၏။ ဤအတွင်း ကုလ
သမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ် မစွတာ ဒက်ဟမ်းမားရှိုံးလုပ်အား
နိုဘဲလုပ်ငြမ်းချမ်းရေးဆုကြီး ချိုးမြှင့်ရန် မြန်မာကိုယ်စားလှယ်
ဦးသန့်က ကုလသမဂ္ဂညီလာခံတွင် တိုက်တွန်းလိုက်သည်ကို
ကြေးနှုန်းသတင်းတစ်ရပ်အရ သိရလေသည်။

ဟမ်းမားရှိုးလ်ကို နိုဘဲလ်ဆုချိုးမြှင့်ရန် ဦးသန္တက
တိုက်တွန်းခြင်း

(ကုလသမဂ္ဂ စက်တင်ဘာ ၂၀)

ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ် မစွဲတာဟမ်းမားရှိုးလိုက် ပြို့ချမ်းရေး နိုဘဲလ်ဆုကြီးချီးမြှင့်ပါရန် ကုလသမဂ္ဂ ဆိုင်ရာ မြန်မာသံအမတ်ကြီးဦးသန့်က ညီလာခံတွင် ယနေ့ တိုက်တွန်းပြောဆိုခဲ့သည်။ ဆိုဝိယက် ကိုယ်စားလှယ် မစွဲတာ ခိုရင်နှင့် အမေရိုကန်ကိုယ်စားလှယ်တို့ကလည်း ဟမ်းမားရှိုးလ်အား ချီးကျူးဗီးစကားပြောဆိုကြ၏။ ၁၉၆၁-ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၀-ရက်နေ့က ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ် ခန့်ထားရေးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံမှ အမြိတန်းကုလသမဂ္ဂ ကိုယ်စားလှယ်ကြီး ဦးသန့်အားခန့်ထားရန် အများစုက လိုလားနေကြ၏။

ဦးသန့်ကို အတွင်းရေးမှူးချုပ်ခန်းမည်လော
(ကုလသမဂ္ဂ စက်တင်ဘာ ၂၃ နိုက်တာ)

လစ်လပ်နေသော ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေး
မှူးချုပ် ရာထူးနေရာတွင် ယာယိအတွင်းရေးမှူးချုပ်အဖြစ် ခန့်
ထားရန် လိုအပ်လျက်ရှိရာ ထိုရာထူးအတွက် ကုလသမဂ္ဂ

ဆိုင်ရာ မြန်မာသံအမတ်ကြီးကို ခန့်ထားရန် ကိုယ်စားလှယ်
အများစုက လိုလားနေကြလေသည်။

ဆိုပါယက်အပ်စုက ဦးသန့်ကို ယင်းရာထူး၌ ခန့်ထား
လျှင် မိမိတို့လိုလားနေကြသော ကြားနေနှင့် လက်ဝဲလက်ကျာ
နိုင်ငံများမှ တစ်ဦးစိပါဝင်သော ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ်
သုံးပွင့်ဆိုင်ထားရန် အစီစဉ် ကြကြာမည်ကို စီးရိမ်နေသည်ဟု
ဆို၏။

ကုလသမဂ္ဂအခြေခံဥပဒေအရ လုခြေရေးကောင်စိဝင်များ
ဖြစ်ကြသော ဆိုပါယက် ရူရှား၊ ပြင်သစ်၊ အမေရိကန်၊ ပြီတိန်
နှင့် တရာတ်တို့က သဘောတူညီမှသာ ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေး
မှူးချုပ်ကို ခန့်ထားနိုင်သည်။

အထက်ပါကြားနှင့်သတင်းအရ ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ် ရာထူး
အတွက် မြန်မာနိုင်ငံသံအမတ်ကြီး ဦးသန့်ကိုခန့်ထားရန် လမ်းစပော်ခဲ့ကြောင်း
သိရသော်လည်း ဆိုပါယက်က မိမိလုပ်ချင်သလိုဖြစ်မလာ၍ စီးရိမ်နေသည်
ကိုပါ သိရလေသည်။ ဆိုပါယက်က ကုလသမဂ္ဂ လက်ရှိဖွဲ့စည်းအပ်ချုပ်ပုံ
အရ ကုလသမဂ္ဂကြီး၏ လုပ်ငန်းအရပ်ရပ်ကို လုပ်ဆောင်ရာ၌ ကျေနပ်
ဖွယ်ရာမရှိဟု အကြောင်းပြုးလျှင် အထက်ပါသဘောအတိုင်း လက်ဝဲနိုင်ငံ၊
များမှ တစ်ဦး၊ ကြားနေနိုင်ငံများမှ တစ်ဦး၊ လက်ယာနိုင်ငံများမှ တစ်ဦး၊
စုစုပေါင်း အတွင်းရေးမှူးသုံးဦးခန့်ထား၍ စုစုပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်သာ မူသော
ဆုပ်ကိုင်ထားခဲ့သည်။ သို့သော် စက်တင်ဘာလ ၂၃-ရက်နေ့တွင် ရောက်
လာသော ကြားနှင့်သတင်းအရ ဦးသန့်ကို ဆိုပါယက်ကပါ လက်ခံကြောင်း
ဖော်ပြပြန်လေတော့သည်။

ကုလမှူးချုပ်ရာထူး ဦးသန့်ရှေ့ဆုံးမှုပြုးဆဲ

(ကုလသမဂ္ဂ စက်တင်ဘာ ၂၀ ရှိက်တာ)

လစ်လပ်နေသော ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးချုပ်
ရာထူးတွင် သက်တမ်းစွေသည်အထိ ယာယိအတွင်းရေးမှူးချုပ်

ခန့်ရန် မြန်မာနိုင်ငံ သံအမတ်ကြီး ဦးသန့်၏အမည်သည်
သာ ရှေ့ဆုံးမှ ပြေးနေသည်။ ဦးသန့်ကို အနောက်အပ်စုနှင့်
ဆိုပိုယ်က်ကပါ သဘောကျေနေသည်ဟု သိရသည်။

ဦးသန့်ကို အများကြိုက်နေဆဲ

(ကုလသမဂ္ဂ စက်တင်ဘာ ၅ အေအက်(၁)ပါ)

မြန်မာနိုင်ငံမှ ကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ သံအမတ်ကြီး ဦးသန့်
သည် ယာယိအထွေထွေအတွင်းရေးမူးချုပ်ရာထူးအတွက်
ယခုအထိ တစ်ပြေးနေဆဲဖြစ်ပြီး ကိုယ်စားလှယ်အများစုကပင်
သဘောကျေနေကြသည်။

ယာယိအတွင်းရေးမူးချုပ် ခန့်ထားပြီးသည့်နောက်လည်း
အမြတ်န်းအတွင်းရေးမူးချုပ်အဖြစ်ပါ ဆက်လက်ခန့်ထားဖွယ်
ရှိသည်ဟုလည်း သိရ၏။

အထက်ပါကြေးနှင့်သတင်းများကို ထောက်ထား၍ ဦးသန့်ကို အရှေ့
အပ်စေရော၊ အနောက်အပ်စုကပါ ကြိုက်နှစ်သက်ကြောင်း သိသာရပြီး သတင်း
များ ရုတ်တရက်ရပ်ဆိုင်းသွားပြီးသည့်နောက် ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမူးချုပ်
ခန့်ထားရေးအတွက် ဘာသဲ့မျှမကြားရ။

ကုလသမဂ္ဂတွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် မိမိတို့နီးစပ်ရာ အဖွဲ့ခွဲများ
စပေါင်း၍ ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမူးချုပ်အဖြစ် အမြန်ဆုံးခန့်ထားရန်အတွက်
အပူတပြင်း ဆွေးနွေးနေကြခြင်းဖြစ်လေသည်။ အောက်တို့ဘာလဆန်းတွင်
သတင်းတစ်ရပ်ရောက်လာပြန်လေသည်။

ကုလမူးချုပ်ရာထူး ဦးသန့်ကိုပင် ရွှေးရန် သဘောတူပြီ

(ကုလသမဂ္ဂ အောက်တို့ဘာ ၅)

ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမူးချုပ်တစ်ဦးကို
ယာယိခန့်ထားရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး လာမည့် ရက်သတ္တုပတ်

အတွင်း ကုလသမဂ္ဂ လုခြေရေးကောင်စီ အစည်းအဝေးတစ်ရပ် ကျင်းပရမည့်ဖြစ်သည်။

အဆိပါအစည်းအဝေးတွင် သင့်တော်မည်သူတစ်ဦးကို ရွှေးချယ်ပြီး တင်သွင်းမည့်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် လုခြေရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့က ယနှုံးသတင်းထောက်များအား ပြောပြ၏။ ယာယိအတွင်းရေးမှူးချုပ်အဖြစ် မြန်မာကိုယ်စားလှယ် ဦးသန့် ကိုပင် ရွှေးချယ်လိမ့်မည့်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် အများစုက ထင်မြင် ယူဆလျှက်ရှိကြ၏။ ဦးသန့်သာလျှင် အရှေ့အနောက် အပ်စု များ၏ ထောက်ခဲမှုကို ရရှိနေသည်ဆို၏။

ကုလသမဂ္ဂကိုယ်စားလှယ်များ အနားယဉ်နေကြသည့် အခန်းမှ ဦးသန့်ကို ယနှုံးခေါ်ထုတ်သွားကြပြီး အမေရိကန် ကိုယ်စားလှယ် မစွဲတာစတိဗ်င်ဆင်နှင့် ရွှေးနွေးစေ၏။ စောပိုင်းကလည်း ဆိုပိယက်ရှုရှားကိုယ်စားလှယ် မစွဲတာ နိုဂ်ပါဝင်သော နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများ ထမင်းစားပွဲကို ဦးသန့် တက်ရောက်ခဲ့သေးသည်။

ဦးသန့်သည် ယာယိအထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ် လုပ်ငန်းများနှင့် တာဝန်များကို ယခုထက် ပိုမိုသိရှိနားလည် မှုသာ မြန်မာအစိုးရနှင့်တိုင်ပင်ပြီး ရာထူးကို လက်ခံသင့် မခံသင့် ဆုံးဖြတ်လိမ့်မည်ဟု ဦးသန့်နှင့် နီးစပ်သော ရပ်ကွက် များမှ သိရှိရ၏။ ဆိုပိယက်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး မစွဲတာ ကရိုမိကိုသည် အမေရိကန်သမ္မတကြီး ကနောက်နှင့် နက်ဖြန်တွင် တွေ့ဆုံးရန်ရှိသည်။ ထိုသို့တွေ့ဆုံးသောအခါတွင် လက်ရှိ ဖြစ်ပေါ်နေသော ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ် ခန့်ထားရေး ကိစ္စကို ထည့်သွင်းရွှေးနွေးကြမည်ဖြစ်သည်ဟု သိရလေ သည်။

ထိုသို့ ဦးသန့်အား ကုလသမဂ္ဂအမြင့်ဆုံးရာထူးတွင် ခန့်ထားရန် သေချာနေချိန်တွင် ဦးသန့်သည် ကုလသမဂ္ဂ

ဆိုပိယက်ကိုယ်စားလှယ်ကြီး မစွဲတာမိရင်ကို တွေ့ဆွေးနေး
သည်ဟူသော သတင်းတရပ်ကို ဖတ်ရှုကြပြန်လေသည်။

ဦးသန်နှင့် ရရှားကိုယ်စားလှယ်တွေ့၍ ဆွေးနေးခြင်း

(ကုလသမဂ္ဂ အောက်တိုဘာ ၁၄)

ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ်အဖြစ် ခန့်ထားခြင်း
ခံရလိမ့်မည်ဟု ကျော်ကြားနေသော မြန်မာကိုယ်စားလှယ်
ဦးသန်သည် ယင့် သတင်းထောက်များနှင့် တွေ့ဆုံး
ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးချုပ်၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို
ရှုင်းလင်းပြောပြ၏။

ဦးသန်၏ ယဉ်ကြည်ချက်အရ ဆိုပါလျှင် အထွေထွေ
အတွင်းရေးမှူးချုပ်သည် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းအားလုံးတို့
၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ပေးရမည်။
ကွန်ဖရင့်များ ကျင်းပရေးအတွက် စည်းရုံးနှင့်ရမည်။

ကုလသမဂ္ဂ၏ အမူထမ်းနေသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ
အမူထမ်းများအား အပ်ချုပ်ရန် ဤနှစ်ကြားနိုင်သော အာဏာ
ရှိရမည်။ နိုင်ငံရေးအရ ကိုယ်တိုင်ထွင်၍ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်
သော အရည်အချင်းရှိရန်လိုအပ်သည်ဟု သတင်းထောက်များ
အား ရှင်းပြ၏။ ဦးသန်နှင့် ဆိုပိယက်ရရှုမှ ကုလသမဂ္ဂ
ကိုယ်စားလှယ် မစွဲတာမိရင်တို့သည် ယမန်နေ့ညက တွေ့ဆုံး
ဆွေးနေးကြသေးသည်။ ထိုဆွေးနေးပွဲတွင် နှစ်ဦးနှစ်ဖက်
သဘောတူညီမှ ရခဲ့ကြသည်ဟု ဆို၏။ မစွဲတာမိရင်က ဆို
ပိယက်သည် ဦးသန်ကိုထောက်ခံပါကြောင်းနှင့် ကြည်းပြော
ဆိုခဲ့၏။

ထိုသတင်း၏နောက်တွင် ဦးသန်အား ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်း
ရေးမှူးချုပ်အဖြစ် ခန့်ထားလိုက်ရန် အမေရိကန်နှင့် ရရှုတို့က တရားဝင်
ကြည်းပြောချက်သတင်း ထွက်လာတော့သည်။

ဦးသန့်သေချာနေပြီ

(နယူးယောက်၊ အောက်တိဘာ ၁၅ ရှိက်တာ)

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ သံအမတ်ကြီး
ဦးသန့်အား ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် ရာထူး
တွင် ခန့်ထားရန် သဘောတူကြောင်းဖြစ် အမေရိကန်ကိုယ်
စားလှယ် မစွဲတာ စတိပင်ဆင်က ကြညာပြောဆို၏။ ၄၄း
က ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးတစ်ဦးတည်း ထားရန်မှုကို
ဆိုပါယက်နှင့် အမေရိကန်တို့၊ သဘောတူညီချက်ရပြီဟုလည်း
ကြညာပြောဆိုလိုက်၏။ ထိုအတွင်း ဦးသန့်က ကုလသမဂ္ဂ
အတွင်းရေးမှူးချုပ်၏ လက်ထောက်အတွင်းရေးမှူးများ ခန့်
ထားရေးအတွက် အမေရိကန်နှင့် ဆိုပါယက်တို့၊ သဘောတူညီ
မှုများပါက မိမိသည် ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ်ရာထူးကို
လက်ခံမည်မဟုတ်ဟု ပြောဆိုကြောင်းဖြင့် သူနှင့်နီးစပ်သော
ရပ်ကွက်မှ ကြားသံရ၏။

ဦးသန့်က မိမိသည် ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ်
ရာထူးတွင် ထမ်းဆောင်ရန် လက်ထောက်အတွင်းရေးမှူးများ
ခန့်ထားရေးကိစ္စအတွက် ဆိုပါယက်နှင့် အမေရိကန်တို့၏
ဆုံးဖြတ်ချက်ကို စောင့်စားနေသည်။ အတွင်းရေးမှူးချုပ်သည်
လက်ထောက်အတွင်းရေးမှူးများ ခန့်ထားခြင်းမပြုက ထိုရာထူး
ကို လက်ခံမည်မဟုတ်ဟုလည်း သူနှင့်နီးစပ်သော ရပ်ကွက်
က ပြောဆိုကြ၏။

* * *

ဦးသန့်အား ကမ္မာကုလသမဂ္ဂ၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်ရာထူး
တွင် ခန့်ထားရန်အတွက် အမေရိကန်နှင့် ဆိုပါယက်တို့က တည်တည့်တဲ့
တည်း သဘောတူခဲ့ကြသော်လည်း လက်ထောက်အတွင်းရေးမှူးများ ခန့်
ထားရန်အတွက်မှာ အမေရိကန်နှင့် ဆိုပါယက်တို့ လူချေးရာတွင် အငြင်းပွား
နေဆဲဖြစ်လေသည်။

ဦးသန့်ကလည်း ထိကိစ္စအတွက် အငြင်းပွားနေလျှင် မိမိသည် အတွင်း
ရေးမူးချုပ်ရာထူးကို လက်မခံနိုင်ပါဟု ငြင်းဆိုခဲ့သည်ဟုဆို၏။ သို့သော်
ဖြုံကိစ္စမှာ နောက်ဆုံးတွင် ဦးသန့်ကြိုက်သည်လူကိုရွေးပြီး ကုလသမဂ္ဂ^၁
လက်ထောက်အတွင်းရေးမူးများ ခန့်ပါတော့မည်ဟု အမေရိကန်ရော ရရှား
ကပါ လျှော့ပေးခဲ့သဖြင့် ပြသုနာမှာ ပြောလည်သွားခဲ့လေ၏။

မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရကလည်း ဦးသန့်အား ကန္တာကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ
အတွင်းရေးမူးချုပ်ရာထူးတွင် ခန့်ထားရန်အတွက် သဘောတူလက်ခံကြောင်းဖြင့်
ရန်ကုန်မြှုံးတွင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည်ဟု သတင်းတစ်ရပ် သတင်းစာများတွင်
ပါရှိခဲ့လေသည်။

မြန်မာအစိုးရက ဦးသန့်ကို ထောက်ခံခြင်း (ရန်ကုန် နိဝင်ဘာ ၁၄၅)

ကန္တာကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမူးချုပ်ရာထူး
နှင့် လက်ထောက်အတွင်းရေးမူးများ ခန့်ထားရေးတွင် နိုင်ငံ
အချင်းချင်း ကျော်သဘောတူလက်ခံကြပါက ဦးသန့်အား
ယင်းရာထူးမြှုံခန့်ထားရေးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရကလည်း
ထောက်ခံမည်ဟု သိရ၏

ယခုအချိန်ထိ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရထဲ သို့
ဦးသန့်ထဲမှ တစ်တရာ တရားဝင်အကြောင်းကြားချက်
မရရှိသေးသော်လည်း၊ မြန်မာအစိုးရသည် ကုလသမဂ္ဂ သတင်း
များကို အမြှုံမပြတ်လေ့လာလျက်ရှိသည်ဆို၏။

မကြောမိက ဦးသန့် ရပ်မြင်သကြားမှ အသံလွှင့်ချက်
ကို မြန်မာအစိုးရအနေဖြင့် လက်မခံနိုင်စရာမရှိ၊ အရာရာတွင်
ကြားနေ၍ မဖြစ်နိုင်၊ မှန်သည်ထင်လျှင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ရမည်
သာဖြစ်သည်ဟု မြန်မာအစိုးရကလည်း ယဉ်ဆထားသည်ဟု
ဆို၏။

ဤသို့ ဦးသန့်အား ကမ္မာကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် ခန့်ထားရေးကိစ္စအတွက် အားလုံးအဆင်ပြေနေသော သတင်းများကိုသာ ဆက်ခါဆက်ခါ ကြားနေခဲ့ကြရသည်။ ၁၉၆၁-ခု၊ နိုဝင်ဘာလဆန်းတွင် မူကား ဦးသန့်အား ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် ရာထူးတွင် ခန့်ထားရန် လုံခြုံရေးကောင်စီမှ ရွှေးချယ်တင်သွင်းပြီး အထွေထွေညီလာခံမှ ခန့်အပ်ကြောင်း သတင်းများကို ဖတ်ရှုကြရလေတော့သည်။

ဦးသန့်ကို ကုလမူးချုပ်ခန့်လိုက်ပြီ (ကုလသမဂ္ဂ နိုဝင်ဘာ ၃၊ အေအက်ပြု)

ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီး၏ ယာယိအထွေထွေအတွင်း ရေးမှူးချုပ်အဖြစ် မြန်မာနိုင်ငံမှ ကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ အမြိတန်း ကိုယ်စားလှယ်တော် ဦးသန့်ကို ယနေ့မှစ၍ ခန့်ထားလိုက်ပြီ ဖြစ်၏။ ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီ၏ ထောက်ခံချက်ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ ကုလသမဂ္ဂ အမြိတန်းကိုယ်စားလှယ် ဦးသန့်အား ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ်အဖြစ် အထွေထွေညီလာခံ ကြီးမှ အတည်ပြုရွှေးချယ်လိုက်၏

ထိုသို့ ရွှေးချယ်ရာတွင် ဆိုပါယက်နှင့် အမေရိကန် အပါအဝင် နိုင်ငံပေါင်းစုံက ကန့်ကွက်သူမရှိ ထောက်ခံလိုက် ကြ၏။ ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီ၏ တံခါးပိတ် အစည်း အဝေးတွင် ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ်အဖြစ် ဦးသန့်အား ရွှေးချယ်သည်အချိန်မှာ ပြီတိသျုခံတော်ချိန် ညနေ ၄-နာရီ၊ မြန်မာစံတော်ချိန် ည ၁၀-နာရီဖြစ်၏။ ထိုသို့ လုံခြုံရေးကောင်စီမှ ဦးသန့်ကို ရွှေးချယ်ခန့်ထားသည့်အဆိုကို ပြီတိသျုခံတော်ချိန် ည ၈-နာရီ၊ မြန်မာစံတော်ချိန် နံနက် ၂-နာရီခဲ့တွင် အထွေထွေညီလာခံကြီးမှ အတည်ပြုခန့်ထားမည် ဖြစ်၏။ ဦးသန့်အား အမေရိကန်၊ ဆိုပါယက်၊ သီဟို၊ လိုင်ဘီးရီးယား၊ အာရပ်သမ္မတနိုင်ငံတို့က ဦးဆောင်၍ အဆို

တင်သွင်းကြမည် ဖြစ်လေသည်။ ဦးသန်အား ယင်းရာထူး
တွင် ၁၉၆၂-ခု၊ နိုဝင်ဘာလအထိသာ ခန့်ထားခြင်းဖြစ်သည်
ဟု သိရ၏။

* * *

အထက်ပါ ကြေးနှစ်းသတင်းများမှာ ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ်
ခန့်ထားရာတွင် ကန္တာသို့ပြန့်သွားခဲ့သော ကြေးနှစ်းသတင်းများပင် ဖြစ်
သည်။ ယင်းကြေးနှစ်းသတင်းများကို ဖတ်ရှု၍ ဦးသန်ကို ကန္တာကုလ
သမဂ္ဂမှ မည်သို့ရွှေးချယ်ခဲ့ကြကြောင်းကို နားလည်သိရှိခွင့် ကြံခဲ့ရသည်။
သို့သော် ကုလသမဂ္ဂကြီးအတွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ပိတ်ကားနောက်
ကွယ်မှ ဖြစ်ရပ်အချို့ကို ဆက်လက်၍ တင်ပြလိုပါသည်။ ဦးသန်အား
ရွှေးချယ်သည်အဆင့်ထိရောက်ရန် ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများ မည်မျှ ကြီးစား
ဆွေးနွေးဆောင်ရွက်ခဲ့ရသည်တို့မှာ သတင်းစာထဲတွင် မပါသည့်သတင်းများ
ရှိနေသေးကြောင်း သိရသည်။

ကုလသမဂ္ဂလေယာဉ်ကြီး ၁၉၆၁-ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၁၇-ရက်နေ့
တွင် ပျက်ကျ၍ ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ် မစွဲတာ့ဒက်ဟမ်းမားရှိုးလ်
ကွယ်လွန်ကြောင်းသတင်းသည် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးတစ်ခုလုံးကို တုန်လှပ်
ချောက်ချားသွားစေခဲ့သည်။ သူသေဆုံးပြီးနောက် ပထမဆုံးပေါ်လာသည့်
ပြဿနာမှာ ဆိုပိုယ်ရရှု၏ (TROIKA) ခေါ် အတွင်းရေးမှူးချုပ် သုံးဦး
ထားရှိရေးပင်ဖြစ်သည်။ ဆိုပိုယ်သည် ဟမ်းမားရှိုးလ်အပေါ်တွင် ကွန်ဂို
အရေးအခင်း၌ ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ပတ်သက်ပြီး အချိန်အတော်ကြာကပင်
မကျေမန်ပုံဖြစ်လျက်ရှိခဲ့၏။

ထိုကြောင့်ပင် ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးတစ်ဦးတည်း၏ လက်ထဲ၌
အာဏာများ အပြည့်အဝ ပေးထားခြင်းထက် အတွင်းရေးမှူးသုံးဦးက အာဏာ
များကို ခွဲဝေယူပြီး ဆောင်ရွက်ရန် ဆိုပိုယ်က ဆန္ဒရှိသည်။ အတွင်းရေးမှူး
သုံးဦးတို့တွင် ကွန်မြှားနှစ်အပ်စုမှ တစ်ယောက်၊ အနောက်အပ်စုမှ တစ်ယောက်နှင့်
ကြားနောက်နှင့်များ အပ်စုမှတစ်ယောက်စီ ပါဝင်ခန့်ထားစေရန်လည်း ဖြစ်ပေ
သည်။

ဆိုပိယက်အပ်စု၏ အစီအစဉ်ကို လုံးဝမကျန်ပိနိုင်သူမှာ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုပင် ဖြစ်သည်။ ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်စာတမ်းကြီးကို ဘာမျှ ပြောင်းလွှဲပြင်ဆင်နေရန်မလို့၊ ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ်သည် တစ်ဦးတည်းသာ ရှိရမည်ဟုသာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက ယူဆသည်။

လတ်တလော ကြံတွေ့နေရသာ အရေးအခင်းများကို ကုလသမဂ္ဂ နိုင်ငံပေါင်းစုံ ကိုယ်စားလှယ်များသည် ဟမ်းမားရှိုးလုပ်အလောင်း မြေမကျခင်ပင် အပုံတပြင်း ဆွေးနွေးနေကြရ၏။ ကိုယ်စားလှယ်အများစုက မူလအတိုင်း ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးချုပ်တစ်ဦးတည်းသာ ထားရှိရန် ဆန္ဒရှိကြပြီး မိမိ တို့အပ်စုံများဖွဲ့၍ မည်သူ့ကို ယင်းရာထူးအတွက် ရွေးချယ်မည်နည်းဟု ဆွေးနွေးကြသည်။ ထိုသို့ ဆွေးနွေးကြရာတွင် ပထမအပ်စု၏ ဆွေးနွေးပွဲမှ ပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦး ထွက်လာလေသည်။ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့က နောက် နိုင်ငံမှ ကုလသမဂ္ဂ အမြှုတန်းသံအမတ်ကြီး ဆိုးလုပ်ဘတ်နဲ့လုပ်ဆင်ကို ရွေးချယ် သည်။ သူကား သိမ်မွေ့နှုံးညွှန်း မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းများသော မျက်လုံးပြာပိုင်ရှင် တစ်ဦးပေတည်း။

နောက်တစ်ဦးမှာ ပျော်ပျော်ရွှေ့ရွှေ့နေတတ်သော မျက်လုံးပြာပိုင်ရှင်၊ မစွဲတာ ဖရက်ဒရစ်ဘိုလန် ဖြစ်သည်။ သူကား အိုင်ယာလန်ပြည်မှ ကုလသမဂ္ဂ အမြှုတန်းသံအမတ်ကြီးဖြစ်၏။ ကျွန်တစ်ဦးမှာကား အလွန်တည်ပြုမြှုမြှုသော မျက်လုံးညိုပိုင်ရှင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ကုလသမဂ္ဂအမြှုတန်းသံအမတ်ကြီး ဦးသန်းဖြစ်လေသည်။

နောက်ထပ်၍ ဆွေးနွေးကြသောအဖွဲ့တွင် အထက်ပါလျှောထားရွေးချယ် ခြင်းခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးပါဝင်သည့် ကော်မီတီမှာ အကျယ်ပြန့်ဆုံး ဖြစ်နေသည်။ ယင်းကော်မီတီတွင် ဖော်ပြပါ ပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးအပြင် မက်ဆီကို၊ အိန္ဒိယ၊ အာရပ်ပြည်ထောင်စု၊ ဗင်နိုင်းလား၊ ယူဂိုဆလားဗီးယားနိုင်ငံမှ သံအမတ်ကြီးများ ပါဝင်ကြပြီးလျှင် ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ် ရွေးချယ်ရေးကို ကျယ် ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆွေးနွေးနေခဲ့သည်။ အထက်ဖော်ပြပါ အဖွဲ့ကြီးနှစ်ဖွဲ့သည် ကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ အမေရိကန်ကိုယ်စားလှယ် စတီဗင်ဆင်၏ ရုံးခန်းတွင် ဆွေးနွေးကြပြီး တချိန်တည်းမှာပင် ဆိုပိယက်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဂရိမိကိုနှင့်

ကုလသမဂ္ဂဆိုပါယက် သံအမတ်ကြီးနိုင်တို့ ပါဝင်သော အဖွဲ့ကလည်း ပတ်ခဲ့တော်များရှိပါသူရှိ ဆိုပါယက် သံအမတ်အီမိန္ဒာ ခေါင်းချင်းရှိက် ရွှေးနွေးနှုံးကြပေသည်။

ကွယ်လွန်သူ အမေရိကန် ကုလသမဂ္ဂသံအမတ်ကြီး မစွဲတာစတိပင်ဆင်က အောက်တိုဘာလဆန်းတွင် ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ် ရွှေးချယ်ရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကုလသမဂ္ဂ အခြေခံဥပဒေနှင့် ညီညွတ်၍ နိုင်ငံရေး သိက္ဌာ အပြည့်ရှိပြီး ကုလသမဂ္ဂ၏တာဝန်ကို အောင်အောင်မြင်မြင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည့်သူကို ရွှေးချယ်ရှိနိုင်လိုသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့၏။

နောက်ပိုင်းအထိ တစ်ပြီးနှုံးကြော်များထဲတွင် အိုင်ယာလန်ပြည့်မှ သံအမတ်ကြီး ဘိုလန်မှာ ထိပ်ဆုံးက ရှိနေပေသည်။ သူကား လော့လော့ဆယ်အနေဖြင့် အထွေထွေညီလာခဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီးသူဖြစ်၏။ တစ်ပြီးနောက်တစ်ဦးကား ကျူးနိုဂားနိုင်ငံမှ သံအမတ်ကြီး မွန်တိုလင်း ဖြစ်သည်။ သူသည် ဟမ်းမားရှိုးလ် မကွယ်လွန်မီ ၃၂-နာရီကမှ ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခဲ့ ဥက္ကဋ္ဌသစ်အဖြစ် ရွှေးချယ်ခြင်းခဲ့ရသူ ဖြစ်၏။ အိုင်ယာလန် သံအမတ်ကြီးဘိုလန်က နောက်ထပ်ရွှေးကောက်မည့်ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးချုပ်သစ်မှာ ဥရောပတိုက်မှ မဖြစ်သင့်တော့ကြောင်း ဖြင့် ကျေညာပြောဆိုပြီး မိမိအမည်ကို တစ်ပေးခဲ့ရသူစာရင်းမှ ပယ်ဖျက်စေခဲ့သည်။ ထိုအတွင်း အိုင်ယာလန်မှ ဘိုလန်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ ဦးသန့်တို့သည် ဆိုပါယက်ဝန်ကြီး နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး အင်ဒရိဂရိမိဂိုဏ်နှင့် တွေ့ဆုံးကြသည်။

ဘိုလန်နှင့် ဦးသန့်တို့က ကွန်မြှေနှစ်အပ်စု၏ ပြင်ပတွင် ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူး သုံးဦးထားရှိရန် အစိအစဉ်ကို မည်သူမျှ သဘောမတူကြကြောင်းဖြင့် ဂရိမိကို မသိသေးသည့် အခြေအနေအားလုံးကို ရင်းပြပြောဆိုခဲ့၏။ ဤတွင် ဆိုပါယက်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဂရိမိကိုက “ဟုတ်ပြီလေ၊ ကျူးပိတ္တိမှာ အတွင်းရေးမှူးချုပ် တစ်” ပဲ ရွှေးချယ်ခန့်ထားမယ်၊ ဒါပေမယ့်သူ၊ ရဲ၊ လက်အောက်မှာ ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးသုံးဦး ထပ်မခန့်ထားသင့်သူးလား” ဟု ပြန်ပြော၏။

ဘိုလ်နှင့် ဦးသန့်တိုက မိမိတို့အနေဖြင့် ကုလသမဂ္ဂ အခြေခံဥပဇ္ဈာတ်နှင့် သာလျှင် ဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်ရန် အလိုဂိုကြောင်း ပြတ်သားစွာ ပြောဆိုခဲ့၏။ အခြေခံစာတမ်းကြီး ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရန်အတွက် လုံးဝ သဘောမတူနိုင်ကြောင်းကိုလည်း ပြောပြခဲ့သည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ကုလသမဂ္ဂသံအမတ်ကြီး မစွာတာ စတိပင်ဆင်ကား မြန်မာနိုင်ငံမှ ဦးသန့်ကိုသာ ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမူးချုပ်ခန့်ထားရေးအတွက် သဘောအကျဆုံး ဖြစ်နေလေသည်။ စတိပင်ဆင်က ဦးသန့်မှာ များများနားထောင်၍ စကားနည်းနည်းပြောသူဖြစ်ကြောင်း သိထားသည်။

ဦးသန့်သည် စကားပြောနည်းသလောက် သူပြောလျှင်လည်း ထိထိမိမိရှိသည်။ ထောင့်စွဲအောင် ကြည့်ရှုဝေဖန်၍ ပြောလေ့ရှိသည်။ ဦးသန့်၏ ယဉ်ကြည်ချက်မှာကား သမာသမတ်ရှိသော ကမ္ဘာအဖွဲ့အစည်းကြီး အဖြစ်ဖြင့် ကုလသမဂ္ဂကြီး တည်တဲ့စေရန် ဖြစ်သည်။ ဤအဖွဲ့ကြီး၏ ပါဝင်သော အဖွဲ့ ဝင် နိုင်ငံများအနေဖြင့် ကုလသမဂ္ဂအပေါ် ပြတ်ပြတ်သားသား ထောက်ခံပါဝင်နေကြစေရန်လည်း ဖြစ်လေသည်။ ဤသို့ဖြင့် နောက်ဆုံးတွင် ကုလသမဂ္ဂ ယာယိအတွင်းရေးမူးချုပ်အဖြစ်ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ သံအမတ်ကြီး ဦးသန့်ကို ခန့်ထားရန် အများစုံက ဆန္ဒပြုခဲ့ကတော့သည်။

ဦးသန့်အား အထွေထွေညီလာခဲ့ကြီးက ရွေးကောက်ခန့်ထားခြင်း မပြုမီ ၅-ရက်ခန့်က ဦးသန့်က ရပ်မြင်သံကြားမှ မိန့်ခွန်းပြောကြားခဲ့ရာတွင် “ကုလသမဂ္ဂရဲ့ ပြသာနာတိုင်းမှာ ကြားနေဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့၊ ကုလသမဂ္ဂရဲ့ အမူထမ်းတစ်ဦးအနေဖြင့် အလွန်ခက်ခဲပါတယ” ဟု ပြောဆိုခဲ့၏။ ဤတွင် အမေရိကန် သံအမတ်ကြီး စတိပင်ဆင်က “ဒါဖြင့် ခင်များဆုံးလိုတာက သမာသမတ်ကျတဲ့ ကြားနေရေးရယ်လို့တောင် မရှိတော့ဘူးပေါ့”ဟု မေးလေသည်။ ဦးသန့်က “ဒီလိုလေများ ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမူးချုပ်တစ်ဦးဟာ မျက်နှာမလိုက်ဖို့၊ ဘက်မလိုက်ဖို့တော့ လိုအပ်တာပေါ့၊ ဒါပေမယ့် အမြှုတမ်းကြားနေဖို့ကတော့ မလိုအပ်ဘူး၊ ကျွန်တော့အထင်ကတော့ တရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားသူကြီး တစ်ဦးလိုပေါ့လေ၊ အဲဒီတရားသူကြီးဟာ ဘယ်တော့မှ

ဘက်မလိုက်ဘူး၊ ဒါပေမယ့် တရားခံနဲ့ တရားလိုကို ခွဲခြား တတ်ရမယ်၊ အပြစ်ကျိုးလွန်သူ ဘယ်သူဆိတာ နားလည်ရမယ်၊ ဒီနေရာမှာ ကြားနေပြီး ဘယ်လိုလုပ် ဆောင်ရွက်နိုင်မလဲ၊ ကုလသမဂ္ဂအတွင်းမှာရော အပြင်မှာပါ ဘက်လိုက်တဲ့သူတွေ ရှိနေတယ်ဗျ”

ယင်းကား ဦးသန့်၏ တိကျပြတ်သားသော ခံယူချက်ဖြစ်၏။ ဦးသန့်က ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးချုပ် တစ်ဦးအနေဖြင့် အမြဲတမ်း ကြားနေလျှင် ဘာမျှ အောင်မြင်မည် မဟုတ်သည်ကို သိ၏။ ဘက်မလိုက်ဘဲ နေရာ လိုအပ်၏။ သို့သော် မည်သူမှားသည်၊ မည်သူမှန်သည်ကိုကား ထင်ထင် ရှားရှားပင် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်မှာ ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ်တွင် ရှိကြောင်း ကို ဦးသန့်သည် ကြိုတင်ထုတ်ဖော်ခဲ့ပေသည်။

ဦးသန့်ဆောင်ရွက်ချက်ကို အမြဲထောက်ခံသူ တစ်ဦးမှာ ကွယ်လွန်သူ ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ်ဟောင်း ဒက်ဟမ်းမားရှိုးလုပင်တည်း။ မစွာတာ ဟမ်းမားရှိုးလုပ်က ဦးသန့်သည် ကွန်ဂိုဏ်ဖြေရေး ကော်မရှင်တွင် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရာ၌ လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်ကြောင်း၊ အိုင်ယာလန်မှ မစွာတာဘိုလန်ကို ပြောပြ၏။ ဘိုလန်သည် ဦးသန့်အပေါ် ဟမ်းမားရှိုးလုပ်၏ အမြင်ကို အမေရိုကန် သံအမတ်ကြီး စတိပင်ဆင်ကို ဖောက်သည်ချုခဲ့လေ သည်။ ယင်းသည်ကား ဦးသန့်အပေါ်တွင် စတိပင်ဆင် သဘောကျသော အချက်တစ်ချက်တည်း။

ဦးသန့်သည် မိမိကို အများစုံ ဆန္ဒပြု၍ အတွင်းရေးမှူးချုပ်နေရာ တွင်ခန့်ထားရန် ကြုံယ်နေပြီကို သိသောအခါ မည်သည့်ကိုယ်စားလှယ် တော်များနှင့်မျှ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်းမပြုတော့ဘဲ ခပ်ကင်းကင်းနေခဲ့သည်။ မိမိအနေဖြင့် ရာထူးရရှိရန် ကြီးပမ်းနေသည်ဟု အများအမြင်မမှားစေချင် သောဆန္ဒ ဦးသန့်မှာ ရှိခဲ့ပေသည်။ ကွယ်လွန်သူ မစွာတာ ဒက်ဟမ်းမားရှိုးလုပ်ကား ဘာသာစကားအတော်များများ တတ်ကျမ်းသူဖြစ်၏။ ဦးသန့်ကား အင်းလိပ်ဘာသာနှင့် မြန်မာဘာသာကိုသာ တတ်ကျမ်းသူဖြစ်၏။ ဟမ်းမားရှိုးလုပ်ကား လူပျို့ကြီး တစ်ကိုယ်တည်းဖြစ်၍ တစ်နေ့လျှင် ၁၈-နာရီ အလုပ် လုပ်နိုင်သည်။ ဦးသန့်မှာကား အိမ်ထောင်ရှင်ဖြစ်၏။ သို့သော် သူလည်း အလုပ်ကို ပင်ပင်ပန်းပန်း အမြဲတမ်းလုပ်လေ့ရှိသူဖြစ်လေသည်။

လက်ခံရမည့်ရာထူးမှာ ဂုဏ်သိက္ခာအားဖြင့် အလွန်မြင့်မားသည်ကို
ဦးသန့်သိ၏။ မိမိအတွက်သာမဟုတ်၊ မိမိနိုင်ခံအတွက်ပါ ဂုဏ်ယဉ်ဖျယ်
တာဝန်တစ်ရပ်ဖြစ်မှန်းလည်း နားလည်သည်။ ထိုပြင် တွေးခေါ်မြှင့်မှန့်င့်
ပညာသဘောအလွန်ပါသော လုပ်ငန်းတာဝန်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်သည်ကိုလည်း
ဦးသန့် သတိပြုမိပေါ်သည်။ ကွန်မြှာနှစ်အုပ်စုဝင် ကုလသမဂ္ဂပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ
အနေဖြင့်ကား ဦးသန့်ကိုလည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ခံကိုလည်းကောင်း မူလ
ကပင် နားလည်ခဲ့ပြီဖြစ်၏။ မြန်မာသံအမတ်ကြီးသည် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီး
အတွင်းသို့ တရာတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ ပါဝင်ရေးအတွက် အမြဲတိက်တွန်း
နှီးဆောင်နေခဲ့သည်ကို မော်မဖြစ်။

ဦးသန့်ကို ထိုအချိန်က ဆိုပါယ်ကိုဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်သော မစွာတာ နိုက်
တာခရရှုက်ကိုယ်တိုင်ကပင် ကျေနပ်အားရမှု ရှိခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဝန်ကြီး
ချုပ် မစွာတာနေရားနှင့် ကမ္မားဒီးယားနိုင်ငံ ဦးသွောင်မင်းသားကြီး နိုရိုဒ်
သိဟာနုတို့ကား ဦးသန့်၏အရည်အချင်းကို ထောက်ခံကြမည့် ကမ္မားခေါင်း
ဆောင်များစာရင်း၌ ထိပ်ဆုံးမှ ပါရှိခဲ့ပေါ်သည်။ ဦးသန့်အနေဖြင့် ကမ္မား
ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် ကိုယ်စားလှယ်များအားလုံးနှင့် ရင်းနှီးခင်မင်စွာ ရှိခဲ့ခြင်း
ကပင် သူ့ကို ဤဗြို့ကြီးမှားသည် တာဝန်တစ်ရပ်ကို လက်ခံဆောင်ရွက်ရန်
အခြေအနေပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီး
တွင် ဦးသန့်နှင့်မတည်သူဟူ၍ မရှိ။ ရန်သူလုံးဝမရှိ။ ဦးသန့်၏ ဖော်ရွေ့
ခင်မင်တတ်သော အပြီးများကို ကိုယ်စားလှယ်တိုင်းက နှစ်လိုကြသည်။
ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်တစ်နိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးက ဤသို့ပြောဖူးသည်။

“အစကတော့ ဦးသန့်ကို ထောက်ခံသင့်၊ မခံသင့်ဆိုတာ
လုံးဝဝေခဲ့လို့မရဆောင် ဖြစ်နေခဲ့တယ်ဗျာ၊ တစ်နေ့တော့ အမေ
ရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဒင်းရပ်ရဲ့အညွှန်ခံပွဲတစ်ခုမှာ ဦးသန့်
နှဲ သွားဆုံးမိကြပါရောဗျာ၊ အဲဒီမှာ ဦးသန့်နဲ့တွေ့ပြီး စကား
ပြောရင်းကပဲ ကျွန်ုတော့သံသယတွေ့၊ မဝေခဲ့နိုင်တာတွေ
အားလုံးပျောက်သွားတယ်။ သူ့ရှုပ်ရည်၊ သူ့စိတ်ဝါတ်၊ သူ့
အရည်အချင်းကို ဒီနေ့မှာပဲ သိရှိသွားရပြီးတော့ အတွင်းရေး

မူးချုပ်တာဝန်နဲ့ အသင့်တော်ဆုံးလူဟာ ဦးသန့်ပါပဲလို တစ်ခါတည်းဆုံးပြတ်မိတ္တာယ်...."

ထိအချိန်အတွင်း၌ပင် အတွင်းရေးမူးချုပ်၏ လက်ထောက်တွင် လက်ထောက်များ မည်မျှခန့်ထားသင့်သည်ဆိုသော ပြဿနာအတွက် ကိုယ်စားလှယ်အချင်းချင်း ငြင်းကြခန့်ကြ ဆွေးနွေးကြနှင့် ရှိနေခဲ့သည်။ ဆိုပါယက ယူနိုင်ဖို့၏ ကိုယ်စားလှယ်အနေဖြင့် သုံးဦးခန့်ထားရေးမှုကို စွန့်ပယ်၍ လက်ထောက် သုံးဦးခန့်ထားရန် သဘောထားပြောင်းလွှဲပြန်သည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအနေဖြင့် လက်ထောက်များခန့်ထားရာတွင် နိုင်ငံရေးအရ လူမရွှေးဘဲ ပထဝီနယ်မြေတေသာအလိုက် ရွှေးချယ်လိုသည်။

ထိသို့ အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးကြစဉ်၌ ကွန်ဂိုအခြေအနေမှာ ဆိုးဝါးလာခဲ့ပြန်သည်။ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးအနေဖြင့် ကွန်ဂိုအရေးအခင်းကို အရေးတကြီး ကိုင်တွယ်ရန်ရှိနေသံလည်း လောလောဆယ်အားဖြင့် အတွင်းရေးမူး၏ လက်ထောက်များခန့်ထားရေးအတွက်ကိုပင် ဆုံးပြတ်ညိုနိုင်းမရသေးပေ။ ယင်းသို့ ကွန်ဂိုပြဿနာအရေးအခင်းကာလည်း အရေးကြီး၊ ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမူးချုပ် ရွှေးချယ်ခန့်ထားရန်အတွက်လည်း လက်ထောက်များပြဿနာကြောင့် နောင့်နေးနေစဉ် အမေရိကန် ကုလသမဂ္ဂသံအမတ်ကြီးမစွာတာ စတိဗုဒ်ဆင်သည် အကြံတစ်ခုရလာလေသည်။ ယခု အငြင်းပွားနေသည်မှာ ကုလသမဂ္ဂအတွက် အရေးအကြံးဆုံးရာထူးဖြစ်သော အတွင်းရေးမူးချုပ် ခန့်ထားရေးမဟုတ်ပေ။ အတွင်းရေးမူးချုပ်အတွက် ဦးသန့်ကိုသာ ခန့်ထားရန် ကိုယ်စားလှယ်များ အားလုံးပင် သဘောတူပြီးဖြစ်သည်။

ဤသို့ဆိုလျှင် လက်ထောက်များခန့်ထားရေးကို ဖယ်ထားပြီး အတွင်းရေးမူးချုပ် အမြန်ဆုံးခန့်ထားတင်မြောက်ရန် ဖြစ်ပေသည်။ မစွာတာ စတိဗုဒ်ဆင်သည် အကျပ်အတည်းမှ လွှတ်မြောက်နိုင်မည့်လမ်းကို ချက်ချင်းဆိုပါယက်ကိုယ်စားလှယ်ထဲ တင်ပြလေသည်။ ယခုအခါ ဦးသန့်ကို အာရုံအဖရိက ကိုယ်စားလှယ်အားလုံးကပင် ထောက်ခဲ့နေပြီဖြစ်ရာ ဆိုပါယက် အပ်စုမှ တစ်ခုတရာ အနောင့်အယုက်ပေးရန် အခွင့်အရေး နည်းပါးသွားလေ၏။ ထိုကြောင့်ပင် မစွာတာစတိဗုဒ်ဆင် တင်ပြသော အကြံအစည်းကို ဆိုပါ

ယက်က ခြင်းချက်ဖြင့် လက်ခံလိုက်၏။ ယင်းကား ဦးသန့်ကို ဟမ်းမှာ ရှိုးလ်၏ သက်တမ်းကုန်သည်အထိသာ ယာယိခန့်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဆိုပိုယ်က်အနေဖြင့် နောက်ထပ် ၅-နှစ်သက်တမ်းအတွက် ဦးသန့်ကိုခန့်ထားရန် ဆန္ဒမရှိသေးကြောင်း ပြန်ကြားခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

သို့သော်...၁၉၆၃-ခုနှစ် ပြီးလတွင် ဦးသန့်ကို နောက် ၅-နှစ် သက်တမ်းအတွက် အမြိတမ်းခန့်ထားရန်ရှိသောအခါ ဆိုပိုယ်က်သည် ကန့်ကွက် ခြင်းမပြုခဲ့ပေ။

၁၉၆၃-ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁-ရက်နေ့က အမေရိကန်မှ ကုလသမဂ္ဂ သံအမတ်ကြီး စတိပင်ဆင်က ကုလသမဂ္ဂတွင် ပြောဆိုရာ၌ “ကျွန်တော်တိ၊ အယူအဆကတော့ ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ်ဟာ သူ့ရုံးအဖွဲ့အတွက် သူ့သဘောကျ လူဦးရေခန့်ထားနိုင်ခွင့် ရှိတယ်။” အခြေခံစာတမ်းနဲ့အညီ သူ့မှာ လုပ်ဆောင်နိုင်ခွင့်ရှိတယ်။ သူ့လက်ထောက် အကြံပေးအရာရှိတွေ ဘယ်လောက်ပဲ ခန့်ခန့်၊ မခန့်ဘဲနောနော၊ သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်သင့်တယ်”ဟု ပါရှိသည်။ စတိပင်ဆင်က ဆက်လက်၍ “မြန်မာနိုင်ငံသံအမတ်ကြီး ဦးသန့် မှာ ထူးခြားပြောင်မြောက်တဲ့ အရည်အချင်းနဲ့ သမာသမတ် အကျင့်အမျှရှိတာကို တွေ့ရတယ်။” ဆိုပိုယ်ရှုရှုက သူ့ကိုယာယိခန့်ထားလိုက်တယ် ဆိုပေမယ့် ကျွန်တော်တိ၊ အမြှင်မှာတော့ သူ့အရည်အသေး သူ့ဆောင်ရွက်မှ ကို ထောက်ထားပြီး အမြိတမ်းခန့်ထားသင့်သူ ဖြစ်တယ်”ဟု ပြောဆိုခဲ့လေသည်။

ဤသို့ဖြင့် ဦးသန့်အား ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ်ရာထူး၌ လုံခြုံရေးကောင်စီမှ ထောက်ခံချက်ဖြင့် အထွေထွေညီလာခံကြီးမှ ခန့်ထားလိုက်တော့သည်။ ဦးသန့်ကား ကမ္ဘာအကြီးမားဆုံး အဖွဲ့အစည်းကြီး၏ ထိပ်ဆုံးရာထူး၌ ခန့်အပ်လိုက်ခြင်းအတွက် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းကပင် အုံသုတ္တန်လူပ်သွားကြတော့သည်။ အမှန်ဆိုသော်...မြန်မာနိုင်ငံမှာ ကမ္ဘာတွင် လူဦးရေ အလွန်နည်းပြီး အကျယ်အဝန်းအားဖြင့်လည်း သေးငယ်လှပေသည်။ လူသိနည်းလှသော နိုင်ငံကလေးတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ပါလျက် ယခုကဲ့သို့

ထိပ်ဆုံး ကမ္မာအကျိုးဆောင်ရာထူးကြီး၌ ဦးသန့်ကဲသို့သော မြန်မာလူမျိုး
တစ်ဦးကို ခန့်ထားပေးခဲ့ရာတွင် သူ၏အရည်အချင်းသည် အဓိကအချက်ကြီး
တစ်ချက် ပါဝင်ကြောင်း ငြင်းကွယ်၍မရပါဘူး။

*

*

*